Könyvtár

LAPUNK TARTALMÁBÓL

SZOK VÁLASZTÁS

FÓRUM A NYELVOKTATÁSRÓL

VITAZÁRÓ ÜRÜGYÉN

AZ UTÓSTÚDIUMRÓL

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XVI. ÉVFOLYAM, 8. SZÁM ÁRA: 80 FILLÉR 1974. ÁPRILIS 25.

FOTÓ: ESZES ISTVÁN

A kollégium neve: Varga Jenő

Behívják. Ott ül a bizottság. Tagjainak noteszében húsz név, felkiáltójelekkel, reggeli telefonhívások.

Leül a mi barátunk. Ijedten, félénken, zavartan, álmosan, fáradtan, ezeréves szorongással, és vizsgázik — vizsgázik történelemből. Mit gondolnak az elvtársak, hogy vizsgázik?

Nekünk nem szabad meditálni ezen, hogy vizsgázik Magyar Jancsi, Risai Erzsébet és tízezer barátja! Nekünk mindent meg kell tenni, hogy akik körülgyalogolják a Földet, elérjenek Magyarországon az egyetemre!

(Váci Mihály: A tanyától az egyetemig.)

Kollégiumi avató és névadó ünnepséget tartottak április 22-én délután a Kinizsi utcai diákotthonban. Az ünnepségen megjelent *dr. Kanczler Gyula*, a Művelődésügyi Minisztérium egyetemi és főiskolai főosztályának vezetője, *dr. Nagy Sándor*, a KISZ KB főiskola- és egyetemi osztályának vezetője, *dr. Berend T. Iván* egyetemünk rektora, *dr. Vámosi Sándor*, az egyetem pártbizottságának titkára, *dr. Ollé Lajos*, az iparkar dékánja, *Németh György*, a KISZ-bizottság titkára, *dr. Barla Szabó Ödön*, a PG-tanszék oktatója és sokan mások, az egyetem oktatói és hallgatói közül.

Az ünnepség nyitányaként *Bródi Gábor*, a kollégium lakója felolvasta *Váci Mihálynak*, az országgyűlés 1963. március 26-i ülésén elhangzott beszédét. *Váci Mihálynak* a tanyától az egyetemig vivő küzdelmes utat idéző megindítóan szép és őszinte szavai ma is aktuálisan, sokszor személyes emlékeket elevenítően találtak visszhangra a hallgatóságban.

A kollégium avató és névadás alkalmából *dr. Kanczler Gyula* mondott ünnepi beszédet. Örömét fejezte ki, hogy a tanulmányi eredmények a közösségi élet fejlesztésének e sikeres állomásához érkezett a diákotthon. A diákönkormányzat fontos szerepet játszik a kollégium életében, s az eltelt öt év alatt nagy mértékben fejlődött. A diákotthon lakói igénylik a közösségi életet, teljesítik kötelességeiket, élnek jogaikkal. Az ittlakók tanulmányi átlaga meghaladja az egyetemi szintet. Mindezek alapján mondhatjuk, hogy a diákotthon a két világháború közötti kollégiumi mozgalomnak méltó követője. E hagyományokhoz való hűség kötelez, jobb munkára, magasabb követelmények támasztására, a közösségi élet további fejlesztésére sarkall.

Beszéde második részében a névadó *Varga Jenőről*, a munkásmozgalom kiváló harcosáról, a nagyszerű tudósról emlékezett meg. Hangsúlyozta, hogy *Varga Jenő* munkássága, tudományos módszerei a tények és adatok alapos elemzése, pártossága és elvhűsége, a kollégium valamennyi lakójának példát mutat. Számukra minden feltétel biztosított a tanuláshoz, munkához, ahhoz, hogy e kollégium falai között tudatosan készüljenek hivatásukra. Azt kívánva, hogy a diákotthon lakói újabb eredményeket érjenek el a tanulásban és a közösségfejlesztésben, s így méltóak legyenek mind a kollégiumi címre, mind a kollégium névadójához, bejelentette, hogy a Művelődésügyi Minisztérium és a KISZ Központi Bizottsága hozzájárul Varga Jenő nevének viseléséhez. Ezt követően *dr. Kanczler Gyula* átadta a kollégium működési engedélyét tartalmazó oklevelet dr. *Berend T. Iván* rektornak és egyúttal bejelentette az ünnepség résztvevőinek, hogy a Művelődésügyi Minisztérium 50 ezer forint hitelkeretet biztosít a kollégium felszerelésének bővítésére.

A Varga Jenő Kollégium lakóinak, oktatóinak és dolgozóinak eddig végzett

(Folytatás a 2. oldalon.)

Rajk László nevét vette fel a szakkollégium

ALIGHOGY VÉGET ért a beszámolási időszak a szakkollégiumban, máris egy újabb rendezvény lázas előkészületei foglalkoztatták a lakókat. *Április 19-én* a szakkollégium történetének hű krónikása egyedülálló eseményt jegyzett fel: *névadó ünnepség.* Aznap délután négy órakor szélesre tárta a kapuit a vendégek előtt még egyszer utoljára „Veres Pálné" néven a szakkollégium, hogy a sorra kerülő ünnepség után már *Rajk Lászlónak, a munkásmozgalom kiemelkedő alakjának nevét viselve váljék közismertté.*

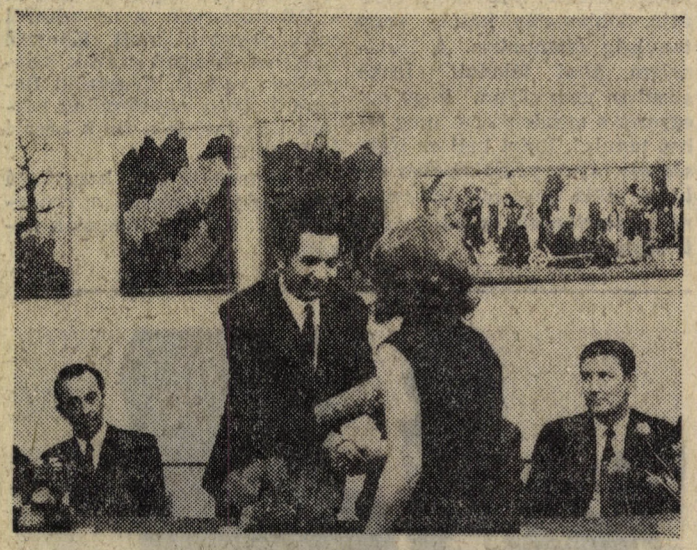

Külsőleg is megszépült a kollégium. Az új bútorokkal berendezett társalgóba, majd az ünnepség színhelyére a szakkollégium klubjába vezette a vendégeket a rendezőség. *Megtisztelte az ünnepséget részvételével Rajk László özvegye.* Eljött a kollégium névadójára *dr. Gosztonyi János művelődésügyi miniszterhelyettes, Kardos József, az MSZMP KB munkatársa és Miklós Imre, a Művelődésügyi Minisztérium osztályvezető-helyettese.* Ott voltak egyetemünk képviselői: *Berend T. Iván rektor, Vámosi Sándor pártbizottsági titkár, Németh György, a KISZ-bizottság titkára és számos oktató.*

Az énekkar népdalcsokornyitánya után *Könczöl Erzsébet* DB-titkár meleg szavakkal köszöntötte a meghívott vendégeket, az egyetem oktatóit, akik kezdettől fogva nagy figyelemmel és segíteni akarással egyengették a szakkollégiumi munkát. Köszöntötte az alapítókat és azokat, akik által, akikért van a kollégium, s akiknek a munkáját dicséri ez a névadó ünnepség is. Ezután *Rajk László életét*, munkásságát és a tevékenységi területé-

(Folytatás a 2. oldalon.)

Nemzetközi diákkongresszus Budapesten

1974 legjelentősebb nemzetközi diákmozgalmi eseményének színhelye lesz május 7—14 között Budapest: ekkor tartja XI. kongresszusát a Nemzetközi Diákszövetség. Hogy ennek jelentőségét megértsük, szólnunk kell a II. világháború utáni nemzetközi diákmozgalom fontosabb kérdéseiről, az NDSZ működéséről, a mostani kongresszus előkészületeiről.

Közvetlenül a II. világháború után fogalmazódott meg az emberek többségében a béke tartós megőrzésének, a nemzetközi kapcsolatok normalizálásának vágya. Fokozottan igaz ez az ifjúságra, az ifjúsági szervezetekre, melyek többsége úgy érezte, hogy jelentős szerepük lehet a célok megvalósításában. A Nemzetközi Diákszövetséget az antifasiszta koalíció tagjainak ösztönzésére 44 nemzeti diákszervezet alapította meg 1946-ban. Kezdetben ifjúsági és diákszervezetek voltak a tagjai, később csak a diákszervezetek maradtak. Az igen biztatóan indult együttműködést sajnos, megzavarta a hidegháború légköre. Az NDSZ mindinkább antiimperialistává váló vonalát megtagadva a reakciós nyugati diákszervezetek jelentős része kivált a tagok sorából, és megalakította — mintegy ellenpólusként — a Nemzetközi Diákkonferenciát. Az 50-es, 60-as éveket e két szervezet szembenállása, a nemzetközi diákmozgalom megosztottsága jellemezte. Ez egészen 1960-ig tartott, amikor is kiderült, hogy a Nemzetközi Diákkonferenciát nagyrészt a CIA pénzelte. Ezután — a teljes kompromitálástól menekülve — hetek alatt a tagországok többsége kilépett a szervezetből, mely 1969 márciusában hivatalosan is bejelentette feloszlását. Azóta a Nemzetközi Diákszövetség a nemzetközi diákmozgalom egyedüli központja.

A szövetség ma már átfogja mind az öt kontinenst, 88 tagországot számlál, és ez a szám, a budapesti kongresszus után várhatóan 100 fölé emelkedik. Ma már azok a diákszervezetek is elismerik az NDSZ nemzetközi diákmozgalomban betöltött szerepét, amelyek nem tagjai a szervezetnek, s valamilyen együttműködés kiépítésére is törekszenek. A Nemzetközi Diákszövetség — különösen az utóbbi években mind következetesebb

antiimperialista politikát

folytat.

Bizonyíték erre az NDSZ és tagszervezetei által is felkarolt és támogatott „Vádoljuk az imperializmust" akció világméretű sikere. Ehhez a harchoz kedvező feltételeket teremt a nemzetközi helyzet kedvező alakulása, valamint az is hogy a nemzetközi diákmozgalomban erősödött a kommunista és más haladó erők befolyása. Persze, a fentiek leszögezése mellett korántsem állíthatjuk még, hogy az NDSZ-en belül teljes lenne az egység, vagy, hogy a nemzeti diákmozgalmakat ne zavarnák meg bizonyos esetekben a különböző reakciós, jobboldali vagy éppen ultrabaloldali, maoista, trockista eszmeáramlatok.

Mind nagyobb az akcióegység, viszont olyan fontos kérdésekben, mint a béke, a biztonság és együttműködés megvalósítása, a kolonializmus és a neokolonizmus el-

leni harc, Vietnam, Laosz, Kambodzsa népeivel, az arab népek küzdelmével, a chilei néppel vállalt szolidaritás. Ezek a

szolidaritási akciók

óriási tömegeket mozgattak meg mindenhol, gondoljunk csak az Angela Davis kiszabadításáért vívott harcra, vagy arra, hogy 1973-ban hónapok alatt 1,6 millió dollárt sikerült összegyűjteni egy lerombolt vietnami kórház felépítésére. Máris jelentős eredményeket mutathat fel az a legújabb akció, hogy minden országban az egyetemek váljanak a chilei szolidaritás központjává. Mind nagyobb szerepet kap az oktatás demokratizálásáért és tartalmi továbbfejlesztéséért a diákok szociális helyzetének javításáért vívott harc.

Az NDSZ munkájában, politikájának alakításában nagyon

komoly befolyással rendelkeznek

a szocialista országok. *Magyarország* alapító tagja, sőt 1967-től a titkárságnak is tagjai vagyunk (A kongresszusok közötti időben a vezetőtestület a 47 tagú végrehajtó bizottság, mely tagjai sorából választja a titkárságot. Ez utóbbi székhelye Prága.

Budapest az 1970-es DIVSZ-közgyűlés után rövid időn belül immár másodszor kap lehetőséget ilyen komoly, nemzetközi diákesemény megrendezésére. Hogyan is állunk az előkészületekkel? Az NDSZ titkársága a kongresszus előkészítéseként több helyen, így Argentínában, Finnországban és Jemenben is diákszemináriumot rendezett. A tagországokon és a felvételi kérelmüket benyújtottakon kívül mint-

(Folytatás a 2. oldalon.)

ÉLJEN A SZOCIALIZMUST ÉPÍTŐ MAGYAR NÉP!

KEN KÖL KEN ÖNEK

A játék

Csapatbeosztás:

Az általános kar—I. előadó, kereskedelmi kar—II. előadó, ipari kar—III. előadó, I. évfolyam—IV. előadó.

Játékszabályok:

A verseny a Ki nevet a végén társasjáték alapján folyik. A csapatok az IN—OUT kockába állíthatják két bábujukat, ha a karokról kijelölt egy-egy személy válaszol az ún. beugró kérdésre.

A táblán való haladás kockadobásokkal történik, amelyeket a karok egy-egy állandó képviselője végez, kinn az aulában. A csapatok a táblán levő, számozott négyzeteknek megfelelően nyolc témakörben versenyeznek, valamint a közös feladatok megoldásában.

Amennyiben valamelyik csapat olyan négyzetre ér, amelyet már elfoglalt egy másik csapat, az utolért bábu visszamegy kiindulási helyére.

Közös feladat esetén az illető csapat újra dob.

A kérdéseknek kétféle típusa van: szimpla és lépcsős kérdéseket állítottunk össze. Ez utóbbiakat a táblán bekarikázott számokkal jelöltük. Itt dupla vagy semmi alapon válaszolhatnak a versenyzők. A két vagy három lépcsős kérdéseknél meg lehet állni az első, illetve a második kérdésnél is. Amennyiben a csapatok nem tudnak válaszolni a második vagy harmadik lépcsőre, elvesztik az első vagy második kérdésben nyert pontjaikat is.

Témakörök számozás szerint:

1. politika
2. zene
3. közgazdaságtudomány
4. irodalom
5. képzőművészet
6. sport
7. természettudomány
8. egyéb

fekete kockák — közös feladatok.

Az IN—OUT kockákba visszaérkezés csak akkor lehetséges, ha pontosan annyit dob az illető csapat, amennyi a beérkezéshez szükséges. Ha többet dobnak, akkor megfelelő számú négyzetet kell visszafelé haladni.

Résztvevők:

A karokat 80 fős csapatok képviselik (ennyien kapnak jutalmat győzelem vagy helyezés esetén), de mindenki segítheti saját csapatát.

A győztes az a csapat, amely a verseny befejeztéig a legtöbb pontot gyűjtötte össze. A verseny akkor fejeződik be, ha valamelyik csapat mindkét bábuja visszaér a kiindulókockába, vagy ha nagyon elhúzódna a vetélkedő, akkor 5.45-kor.

A vetélkedő díjai:

I. díj — az egyetem jubileumára megjelent évkönyv 80 példánya + ?

II. díj — 80 üveg sör vagy 80 darab narancs

III. díj — ami marad

Díjkiosztás a vetélkedő után a Kinizsiben, zenével-tánccal.

A vetélkedő lebonyolítását az aulában és a négy nagy előadóban, valamint az egyetem összes helyiségében 1974. április 27-én délután 12.30-tól 18 óráig az ipar IV./5. csoport végzi.

A zsürit oktatóink képviselői alkotják.

A vetélkedő előtt kerül sor a TDK zárására és az ünnepélyes díjkiosztásra.

A vetélkedő szüneteiben szavaz a hallgatóság a Szeretett Oktató Kupák (SZOK) odaítéléséről.

ÁPRILIS 27.

SZOK-választás

Előző számunkban jeleztük, hogy a KISZ-végrehajtóbizottság megalapította a Szeretett Oktatónk Kupát.

A választás április 27-én, szombaton délután lesz, a karok közötti vetélkedő első szünetében, eredményhirdetés pedig a következő szünetben. Remélhetően a vetélkedő tavalyi sikere biztosítja, hogy 27-én sokan segítsék karukat a vetélkedőn, és így minél nagyobb számban szavazzanak a Szeretett Oktatónk Kupa első elnyerőire. Három kupát fogunk kiosztani. A szavazás karonként történik. Minden hallgató saját előadójában szavazhat. A szavazólapokat a kari választási elnökségek fogják kiosztani. Az az érvényes szavazólap, amin csak egyetlen név szerepel.

A Szeretett Oktatónk Kupát az a három oktató nyeri el, akik a legtöbb szavazatot kapták.

A választást követően, valószínűleg 29-én este a SZOK-győztes oktatók előadást fognak tartani a klubban tudományterületük valamely érdekes kérdéséről.

Szamosi Zsuzsa rajza

NDSZ-kongresszus

(Folytatás az 1. oldalról.)

egy 40 nemzetközi, illetve regionális szervezetet is meghívtak. Meghívót kaptak államfők, felszabadítási mozgalmak vezetői is. A kongresszus külön szekcióban fog foglalkozni a chilei, a közel-keleti, az indokínai helyzettel, és az ifjúság szerepével, az európai biztonsággal és együttműködéssel, az oktatás demokratizálásával, a diákturizmussal.

A magyar sajtó, rádió és tévé rendszeresen fog tudósítani a kongresszus eseményeiről. A KISZ KB egyetemi és főiskolai tanácsának elnöksége *felhívással fordult az egyetemi KISZ-szervezetekhez és az egyetemistákhoz*, hogy kísérjük figyelemmel a kongresszus eseményeit, igyekezzünk megismerni a nemzetközi diákmozgalom helyzetét, fő jellemzőit. Egyetemünkről több mint 30-an igen komoly szerepet vállaltak a kongresszus lebonyolításában, ők ugyanis kísérőként, tolmácsként működnek közre. Másoknak is van azonban lehetősége a

külföldi diákokkal való találkozásokra.

A mintegy 500 küldött és vendég számára igen sok kiegészítő programot szerveznek, így május 9-én délelőtt a küldöttek egy része látogatást tesz egyetemünkön, *este pedig baráti találkozót rendezünk a klubban.*

Másnap *10-én délután chilei szolidaritási nagygyűlésre kerül sor az aulában*, a kongresszusi küldöttek részvételével.

Reméljük, ezek a rendezvények is hozzájárulnak majd a kongresszus sikeres munkájához.

Regőczi István
KISZ KB EFT tagja

Rajk László nevét vette fel a szakkollégium

(Folytatás az 1. oldalról.)

hez szorosan hozzá tartozó népi kollégiumi mozgalmat méltatta *Temesi József* V. éves hallgató. *Rajk László kezdettől fogva a népi kollégiumok lelkes patronálója volt. „A mi kollégiumunk* — tért rá *Temesi József* a történelmi események ismertetése után a szakkollégiumi eredmények ismertetésére — *négy évvel ezelőtt alakult, és az alapító maroknyi gárda célkitűzéseit a megváltozott történelmi követelményeknek megfelelően ugyan, de a népi kollégiumok célkitűzéseivel mutatott analógiát, és ezt az analógiát igyekszünk tudatosan fejleszteni is."*

Rövid műsor keretében a hallgatók összeállítást olvastak fel Rajk Lászlóval kapcsolatos dokumentumokból és irodalmi anyagokból.

Gosztonyi János elvtárs azzal kezdte ünnepi beszédét, hogy amikor betekintést nyert a szakkollégium életébe, megismerte eredményeit, meggyőződött róla, hogy *jó gondolat volt a szakkollégium létrehozása. Jó a törekvés*, az egyetem legtehetségesebb, döntő részben munkás-paraszt származású fiataljainak, az egyetemi oktatás keretén túlmenő lehetőséget biztosítani szakmai és ideológiai fejlődésük kiteljesítésére, hogy szocialista közgazdászként végezzék el az egyetemet. *Jó a cél* a társadalmi-politikai elkötelezettség tudatos alakítása. *Jó az, hogy nem önmagukba akarnak zárkózni, hanem az egész egyetemre hatással akarnak lenni.* Elismerően beszélt a szakkollégium 4 egész feletti tanulmányi átlagáról az idei 48 db TDK-dolgozatról. Dicsérendő, hogy a hallgatók 60 százaléka különböző egyetemi KISZ-funkciót tölt be, s hogy a hallgatók 15 százaléka párttag.

Valójában azonban — folytatta *Gosztonyi* elvtárs — *csak a kollégisták tudhatnak rá válaszolni, hogy hogyan formálja át őket, egyéni életükre, milyen hatással van a kollégium, hol kell még tenni azért, hogy jobbak legyenek az eredmények. „Mert legyenek büszkék eredményeikre, amit elértek, de ne legyenek önelégültek akkor sem, ha felsőbb szervektől jön a dicséret."*

A KOLLÉGISTÁK azzal a kéréssel fordultak az arra illetékesekhez, hogy döntsenek eredményeik alapján, megilleti-e őket *Rajk László* nevének viselése. Ezzel egyúttal magasabbra emelték önmagukkal szemben a mércét. *Aki Rajk László nevét vette fel, annak eszméiben, tetteiben is méltónak kell lenni hozzá. Rajk László* harcos, küzdelmes életútja, döbbenetes halála nagy tanulság számunkra. A történelem által feladott lecke azonban nem olyan, hogy azt egyszer s mindenkorra meg lehet tanulni. Ezért kell *az ifjúság elé olyan példaképeket állítani, akik nemcsak lelkesítenek, bátoritanak, de eligazodni is segítenek.*

Hazánkban sok minden van, amire büszkék vagyunk — folytatta a miniszterhelyettes elvtárs. — Új, szocialista ipari bázisunk van, átalakítottuk a falvakat. Soha ennyi építkezés nem volt az országban. Ma már más az emberek, az ifjúság sorsa. *A sok jó mellett azonban nem kevés a gond.* Kevés a lakás, alacsonyak a nyugdíjak, nagy a teher a sokgyermekes családokon. A puszta megélhetésért ma már nem kell görcsösen harcolni, de sok embert tesz gerinctelenné, megalkuvóvá, pesszimistává a vélt vagy valós érdek. *Nem ment és a jövőben sem fog menni simán semmi. Sok a tennivalónk még.* Mondják egyesek, hogy korábban könnyű volt forradalmárnak lenni. *Nem igaz, hogy ma nincs forradalmi töltetű feladat. Aki népben, nemzetben tud gondolkodni, akit izgatnak a hétköznapok béklyói, annak van forradalom.* Azoknak nincs, akiknek életelemévé vált a mindent fitymáló cinizmus, az eredmények lebecsülése.

Majd arról beszélt *Gosztonyi elvtárs*, hogy hazánk általános fejlődésében *sokat fejlődött a nevelés.* Minden erőfeszítés ellenére azonban *kevés a lehetőség az ifjúság aktivitásának kibontakozásához.* Több a formai jegy, még nem elég az igazi tartalom. Zavarólag hatnak ifjúságunkra az álforradalmi teóriák. *Nehéz a tanult eszmék és az életben tapasztalt tények közötti eligazodás.* Ezért kellenek a jó példaképek. Ebből a szempontból *kimerithetetlen a NÉKOSZ pedagógiai tapasztalata, amely az újért, a jobbért, a társadalmi fejlődésért folyó harcot tartotta elsődlegesnek.*

A JELEN FELADATAIRÓL szólva elmondotta, hogy keresni kell a fiatalok érzelmeihez közelálló formákat a nevelésben. *Erősíteni kell a demokratikus vonásokat, egyetemeinken, főiskoláinkon. Törekvéseinkben még csak az út elején vagyunk. Gyorsítói, ösztönzői ennek a kollégiumok lehetnek.*

Sok tekintetben ma az élet könnyebb, másrészt bonyolultabb. A kérdésekre nem mindig lehet igennel, vagy nemmel válaszolni. Pontosan ezeket a körülményeket kell figyelembe venni, hogy jók legyenek a kollégiumaink. *A Rajk kollégium azért jó, mert úgy merít a hagyományokból, hogy azokat társadalmunk céljaihoz igazítja.*

Végezetül *Gosztonyi elvtárs gratulált a szakkollégiumnak a névadás alkalmából. „Azt kívánom, járjanak jó úton. Adjon a munkájukhoz lendületet a kitüntető elismerés. Legyenek méltók a kitüntetéshez."* E gondolatok jegyében adta át a DB-titkárnak a névadásról szóló okiratot, amit Könczöl Erzsébet köszönő szavak kíséretében vett át. Végezetül Berend T. Iván, egyetemünk rektora köszöntötte a Rajk László Kollégiumot.

Az ünnepség jó hangulatú beszélgetéssel zárult, a vendégek és a szakkollégisták között.

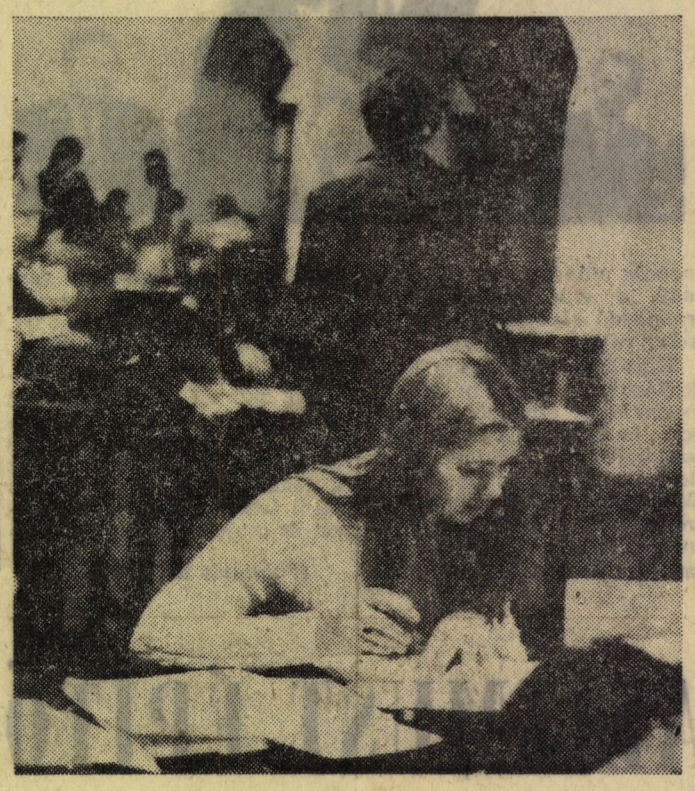

Elmélyülten (Fotó: Eszes)

LENIN

Száznégy éve, 1870. április 22-én született Szimbirszkben (ma Uljanovszk) a zseniális gondolkodó, a nemzetközi munkásmozgalom vezetője és tanítója; a Szovjetunió Kommunista Pártjának megalapítója, a világ első szocialista államának szervezője: Vlagyimir Iljics Uljanov. Még gimnazista, amikor Marx „Tőké"-jét tanulmányozza, s 17 éves korában, amikor bátyját egy cárellenes merénylet előkészítésében való részvétel miatt letartóztatják és kivégzik, már kialakult elképzelései vannak a forradalmi mozgalom fejlődésének irányáról. Már első művei (1893—1894), kiemelkedő képességű és alkotó szellemű marxista tudósként mutatják be. Lenin életműve, az imperializmus és a proletárforradalom korszakának marxista elmélete.

Ligyija Fotyijeva, Lenin személyi titkárnője írja a következőket: „Bármennyit beszéltek, írtak is Leninről, gazdag egyéniségét, szellemiségét teljességgel átfogni senkinek sem sikerült. Lenin egyik legjellegzetesebb vonása az, hogy életében harmonikus és szerves egységbe fonódott az egyéni és a közösségi. Soha, a legapróbb ellentmondás se támadt egyén élete és politikai tevékenysége között, s csak nagyon feltételesen beszélhetünk különválasztva Leninről a vezetőről és Leninről, az emberről, mert életének és tevékenységének minden pillanatában együtt jelentkezik a forradalmár és az ember."

A kollégium neve: Varga Jenő

(Folytatás az 1. oldalról.)

eredményes munkáját méltatta *Berend T. Iván* ünnepi köszöntőjében, melynek során az atomizált közösségekből valóságos közösséget kovácsoltak. Ehhez a tulajdonképpen nem is egészen befejezett munkához kívánt sok sikert az egyetem rektora.

Dr. Nagy Sándor a KISZ KB nevében gratulált a kollégium címhez. Beszédében az egyetemi KISZ- és kollégiumtevékenység egymás munkáját nem nélkülözhető feladatáról szólt az ünneplőkhöz. Beszéde végeztével pedig átadta a KISZ *KB kollégiumi zászlaját*, melyre az *ELTE* és a *SOTE* kiváló kollégiumok küldöttei ünnepélyesen felkötötték szalagjukat.

Ezután kitüntetések és emléklapok átadására került sor. Elismerő oklevelet három hallgató; *Sebők János, Svács Katalin* és *Egri László* kapott. Az állami vezetés *dr. Forgács Csaba* igazgató *Kovács Ferenc* nevelőtanárt és *Kádár Endréné* gondoknőt jutalmazta. Az ifjúsági szövetkezet megnyitásával kapcsolatban kifejtett munkájáért *Csányi Klára* oktató, *Borsos Imre* és *Tóth Géza* hallgatók kaptak jutalmat.

Nagy figyelemmel kísérte végig a hallgatóság *dr Barla Szabó Ödön*, Varga Jenő életéről szóló színes, eleven élményt nyújtó előadását, melyet végezetül is nagy tapssal köszöntöttek meg. A teremből a kollégium elé vonult az ünneplő közönség, hogy leleplezze a Varga Jenő Kollégium új névtábláját. Az avató ünnepségen nyitották meg a kollégium egyetemi ifjúsági szövetkezeti boltját az ottlakók nagy megelégedésére. Végezetül is Bálint András festőművész kollégiumi tárlatának megnyitása után a vendégek és a kollégium lakói fehérasztal mellett ünnepeltek.

A világ ifjúsága vádat emel a gyarmati imperializmus ellen!

Majdnem két évtizede rendezték meg a történelmi jelentőségű *bandungi konferenciát*, amelyen április 24-ét a gyarmatosítás ellen és *a békés egymás mellett élésért harcoló világifjúság napjának nyilvánították.* E két évtized alatt hatalmas méretű, alapvető változások zajlottak le. Ha fel akarjuk mérni e társadalmi és politikai változások dinamizmusát, elég, ha egy pillantást vetünk a 19 évvel ezelőtti és a mostani világatlaszra.

A nem túl távoli múltban birodalmak álltak a szuperprofitért és gazdasági hatalomért folyó harc magaslatán. *Gyarmati elnyomás keseritette meg a világ közel és távol eső részein élő ártatlanok millióinak életét.*

A brit birodalom területén soha sem nyugodott le a nap, a szövetségi zászló 14 millió négyzetkilométernyi területe fölött lobogott, 450 milliós lakossággal. A francia birodalom 12 millió négyzetkilométernyi területén élő 70 millió emberfőt foglalt magába. Az USA, Spanyolország, Portugália mindegyike magának tulajdonított egy-egy darabot más népek jogos tulajdonából. *Ezek a hatalmas területek és rabszolgasorba taszított lakóik táplálták az anyaországokat.* De a gyarmati imperializmus bukásra volt ítélve. *A bandungi konferencia utáni egy évtized alatt feléledő nemzeti felszabadító mozgalmak lesöpörték a gyarmati rendszereket a történelem színpadáról. Az addig gyarmati sorban élő népek egymás után dobták le a gyarmatosítók igáját.*

Ugyanakkor azonban, *a gyarmatosítás világrendszerének eltörlését nem követte a gyarmatosítás teljes megszűnése.* A föld különböző sarkaiban élő, nem kevesebb mint *40 millió embernek még ezután kell leráznia a rabszolgaságot.* Néhány ilyen területen napjainkban is *éles küzdelem folyik, hogy emberek életéről, haláláról döntsön.*

A gyarmati imperializmus, miután szemmel láthatólag elvesztette az „életben maradás csatáját" és történelmi hitelét, brutalitással próbálja meghosszabbítani fennmaradását. *A Guinea Bissau-i Köztársaságban (Portugál Guinea), Angolában és Mozambikban utolsó csatáit vívja a gyarmati uralom, semmilyen eszközt nem kímélve.* De a történelem fejlődési irányvonala ellentétben áll ezzel a rendszerrel, amely figyelmen kívül hagyja az emberi fejlődés lényegét. A szabadságot megízlelők sohasem fogják még egyszer elviselni a külföldi befolyásolást és a gyarmati elnyomást.

Így ezen a napon, amikor a fiatalok milliói ítélkeznek a gyarmatosítás fölött és újítják fel szolidaritásukat az elnyomottakkal, nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy más társadalmi bajok és bűnök még szép számban léteznek a különböző világrészeken.

Nemrég minden lelkiismeretes ember megbotránkozott a nemzetközi imperializmus barbárságán. De ha *tegnap Vietnam volt napirenden, ma Kambodzsa! Chilében* emberi törvényeket nem ismerő, a fasizmus jegyeit magán viselő rendszer van uralmon. A *dél-afrikai apartheid* és a rhodéziai faji megkülönböztetés törvénytelen erőket képviselnek, amelyek nem tisztelik a civilizáció törvényeit és súlyosan megsértik a humanitás törvényeit. *Palesztinának* százezrei élnek megnyomorító menekülttáborokban, és hazájukat semmilyen észszerű megoldásra nem hallgató erők bitorolják. *Ezek a bűnök felháborodást váltanak ki a néptömegek millióiból, és az ifjúságból*, akik koruknál fogva a legnagyobb részt kapták a háború és elnyomásmentes időszakból.

Johnson Omotosho,
Magyarországon tanuló nigériai diák

Kiváló OKTATÓINK

Egyetemi évtizedek

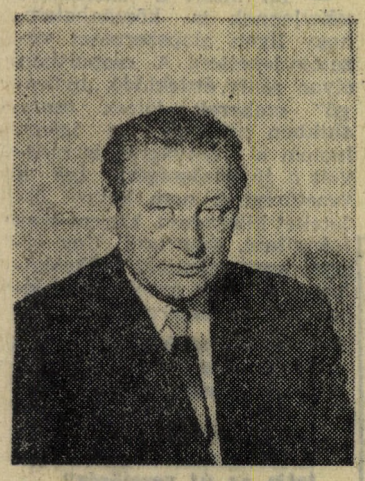

Dr. Ferencz Lászlót, a számviteli tanszék vezetőjét felszabadulásunk 29. évfordulója alkalmából a Munka Érdemrend ezüst fokozatával tüntették ki.

— Laci bácsi azon kevesek egyike, akik a régi egyetemen is oktattak. Hogyan vezetett útja erre a pályára?

— Szombathelyen születtem, ott végeztem középiskolai tanulmányaimat is. Apai ágon közalkalmazotti, anyai ágon paraszti családból származom. Családi körülményeim folytán gyermekkoromban a szombathelyi vasmunkások között nevelkedtem, az egyetem előtt kitanultam a géplakatos szakmát. Egyetemi éveim alatt megismerkedtem az értelmiséggel is. Így sajátos helyzetemnél fogva fiatal koromban módomban volt a régi társadalom különféle osztályait, rétegeit közelebbről megismerni. 1942. szeptember 1-én kerültem a számviteli tanszékre, mint fiatal gyakornok. Kinevezésemet kitűnő tanulmányi eredményemnek köszönhettem. Fokozatosan léptem előre, 1951-ben már docens voltam. 1954-ban dr. Antos István pénzügyminiszter elvtárs kinevezett a Pénzügyminisztérium Könyviteli Tanulmányi Felügyelőség igazgatójának. Az egyetemre 1966-ban jöttem vissza és azóta a számviteli tanszéket vezetem.

— 32 év alatt sok és sokféle hallgatót ismert meg. Az ismeretségek legtöbbje egy életre szólt. Keze alól került ki nagyon sok mai vezető közgazdászunk. Jellemezné kapcsolatát hallgatóival?

— Hallgatókkal kapcsolataim? Ha e tevékenységemet értékelni akarnám, négy időszakot kellene megvizsgálnom. Az első 1942-től a felszabadulásig terjed. Ez volt talán egyetemi tevékenységem legnehezebb szakasza. Háború, behívások, letartóztatások, bombázások között kellett oktatni. Nagyon heterogén összetételű volt ez időben a diákság. Ennek következtében laza kapcsolat alakulhatott csak ki. Sokan közülük munka mellett végezték az egyetemet, csak a vizsgákra jártak be.

A második szakasz a felszabadulástól az új egyetem megalakulásáig terjed. Tevékeny részt vállaltam az oktatás megindításában. Budán még dörögtek az ágyúk, a professzorok többsége még pincékben bújkált, amikor már szerveztem a romeltakarítást, később beindítottam a menzát, május elsején elkezdtük a tanévet. Új arcok jelentek meg az egyetemen, azok akiknek a háború előtt nem volt lehetőségük a tanulásra. Sok mai oktatónk indult el akkoriban valamelyik faluból rongyokban, hozzánk. Nagyon szerény és szegény körülmények között adatott meg nekik a lehetőség, hogy egyetemi polgárrá váljanak. Nem egy esetben még egy ebéd is problémát jelentett. Ezek az emberek már többet jelentettek számomra, ha tehettem külön is foglalkoztam a szegény hallgatókkal, segítettem ahol tudtam, tanulmányaikat figyelemmel kísértem. Az 1954-ig terjedő harmadik szakaszt oktatói tevékenységem legpozitívabb korszakának tartom. Ezalatt csaknem teljesen hallgatóim között éltem. E fiatalokat a tudásvágy, a nagyfokú közösségi érzet hozta az egyetemre és tartotta őket össze. Ismerték a régi társadalmat, amely elnyomta őket, és éltek az új társadalom adta lehetőségekkel. A társadalmi kötelezettségekhez való komoly hozzáállás jellemezte őket. Igyekeztem nemcsak szakmailag és politikailag, hanem megánéletükben is segítségükre lenni. Mint említettem 54-ben elkerültem az egyetemről és 1966-ban találkoztunk újra. A hallgatókkal való közvetlen kapcsolatot ma is érzem, de közel sem olyan fokon, mint régebben. Úgy érzem, élettapasztalatom és szakmai gyakorlatom révén sok segítséget tudnék nyújtani nekik. Belátom, hogy egy más kor szülöttei, de azért egy kicsit jobban küzdhetnének az elkényelmesedés ellen.

— Laci bácsi, mi a trükkje, hogy hallgatói ennyire szeretik. Engedékeny, nem szigorú?

— Trükkje? Mindig őszinte ember voltam, igyekeztem példát mutatni. De tiszteltem a diákot és örültem, ha megértően fordult felém. Ugyanakkor a szakmai anyag megkövetelésében szigorú vagyok, de sohasem engedek ki úgy valakit egy vizsgáról, hogy a kapott eredménnyel kapcsolatban kételyei legyenek.

— A hallgatók és az emberek többsége a számvitelt unalmas, nehéz, lélekölő, kevésbé látványos munkának tartja. Hogyan lehetne ezen a felfogáson változtatni. Miért van kevés számviteli szakember?

— A számvitel iránti antipátiának az egyetemen komoly hagyományai vannak. 1942-ben, amikor idekerültem sem szerették jobban. Mi ennek az oka? Számokhoz kötött tudomány, konkrét ismereteket kell, hogy nyújtson, nagyfokú felelősséggel jár, komoly precíz munkát követel. Nem éppen vonzó tulajdonságok. Így annak ellenére, hogy a gazdasági igazgató, a főkönyvelő a vállalat második, harmadik legfontosabb embere, a diákok, ha tehetik, elkerülik e pályát. Mechanikus, unalmas? Viszont mondjon egy olyan ágat a mikroközgazdaságtanból, ahol a számvitel alapos ismerete nélkül labdát lehet rúgni? Aki már számviteli szakember és kikötött e pálya mellett, egyáltalán nem tartja unalmasnak, lélekölőnek.

A számviteli főiskoláról gyakorlati szakembereket bocsátanak ki, akiknek alaposan megtanítják az egyes manuális feladatokat. Nálunk viszont másképp kell ezt csinálni, olyan képességgel kell ellátnunk őket, hogy ne csak a mindennapi mechanikus gyakorlatot ismerjék, hanem e gyakorlat megismerésén keresztül tovább tudják fejleszteni a könyvvitel-információs rendszert a vállalati-népgazdasági igényeknek megfelelően. A könyvvitel a tervező-elemző, irányítási tevékenységhez hatásosabban járulna hozzá. Egy időben tanítottunk könyvvitelelméletet, amely az egésznek elméleti hátteret adott, de addig faragták óraszámunkat, míg ez a studium egy-két órára apadt le. A gyakorlati oktatást viszont nem csökkenthetjük.

Nem zavartam tovább, befejeztük a szabálytalan beszélgetést. Miért volt szabálytalan? Azért, mert egy ilyen hihetetlenül érdekes, tartalmas életpályából egyoldalúan, csak a diákok felöl érdeklődtem. Bemutathattam volna a szakembert, a tudóst, a kommunista Ferencz Lászlót is. Én a diákok Laci bácsiját kerestem fel, elkövetvén azt az újságírói „tiszteletlenséget", hogy nem Ferencz elvtársnak szólítottam. Nem a kora miatt tettem, hiszen még fiatal ember, hanem azért mert szeretném, hogy minél több ilyen „bácsink" legyen az egyetemen.

Farkasházy Tivadar

FÓRUM a nyelvoktatásról

A kereskedelmi kar KISZ-szervezete minden tanulmányi felelőst értesített a folyó hó 17-én, szerdán du. 2-kor kezdődő nyelvi fórumról. Egyéb rendezvények miatt azonban elég kevesen vettek részt rajta. A jelenlévők azonban igen aktívak voltak, s tartalmas hozzászólások, őszinte vitalégkör jellemezte a megbeszélést.

KOVÁCS FERENC,

a Nyelvi Intézet igazgatója tartott vitaindító bevezetőt:

A koncentrált nyelvoktatás elég későn honosodott meg Magyarországon. Ekkor már Amerikában túl voltak az első kísérleteken, és az elvitathatatlan eredmények mellett egyre jobban kiütköztek ennek a módszernek az árnyoldalai. Egyre világosabbá vált, hogy ez az úgynevezett direkt módszer csak bizonyos célkitűzés valóra váltásában alkalmazható eredményesen. Az egyetem Nyelvi Intézete például igen jó eredményeket ért és ér el különböző intézmények dolgozói részére szervezett tanfolyamokkal, akik az intenzív nyelvi tanulmányok után az adott nyelvterületre kerülnek és ott „még intenzívebb formában" fejleszthetik tovább nyelvtudásukat.

A mi egyetemi képzésünk rendszerében azonban alapvetően más célja van a nyelvoktatásnak: a hallgatók nyelvtudását szilárd alapokra kell helyezni különösen a nyelvigényes szakokon. Egyébként nálunk a koncentrált nyelvoktatási forma nem elvi meggondolásból született, sokkal inkább egyfajta intézkedési kényszer következménye volt. Az 1968-as egyetemi reform alapgondolata a szakképzés intenzifikálása, ami egyben általános óracsökkentést is igényelt, így a nyelvigényes szakokon nem lehetett fenntartani az addigi heti 10—12 nyelvórát, mivel az aránytalanul sokat, a heti óraszámnak csaknem a felét lekötötte volna.

Több megoldással próbálkoztak, hogy „letudják" a nyelvi képzést. Volt olyan elképzelés is, hogy a hallgatók fél évig csak nyelvet tanuljanak, és ezzel be is fejeznék nyelvi tanulmányaikat. Ezt a „koncepciót" — szerencsére — elvetették, de az elképzelés racionális magva megmaradt: bevezették a heti 20—24 órás koncentrált nyelvoktatást (a képzési idő alatt nyelvenként 3—3 hónap időtartammal), és a szemeszteri nyelvi órák számát nyelvenként heti 2-re csökkentették (ez ma 3 óra). A nyelvészkollégák többsége kezdettől fogva vitatta ennek a megoldásnak a helyességét, mivel óriási volt a különbség az intenzív hónapok heti 24 és a szemeszteri 2 órás nyelvoktatása között! Amilyen gyors és látványos volt az intenzív hónapok nyelvfejlődése (főleg a beszédkészség fejlődése), olyan katasztrofális méretek mutatkoztak a két intenzív nyelvoktatási kurzus között: a hallgatók többsége elfelejtette az intenzív hónap alatt tanultak 60—80 százalékát. A rendkívüli nagymértékű különbség némi csökkentése céljából az egyetemi tanács 1973. áprilisi ülésén a szemeszteri nyelvi órák számát 2-ről 3-ra emelte fel, de még így is igen nagymértékű a két oktatási forma közötti különbség, ami, ha a felejtési százalékot némileg csökkentette is, de nem küszöbölte ki azt. Szemeszteri, úgynevezett szintfentartó jellegről tehát szó sem lehet. A koncentrált és a szemeszteri foglalkozások közötti különbség alapján rendkívül sokszor került sor csoportok átszervezésére. Ez a tanár és a diák elengedhetetlen és rendszeres kapcsolatának a kialakulását akadályozta meg, nem is szólva itt részletesebben az átszervezés egyéb káros, pedagógiai-didaktikai következményeiről.

Személyes véleményem tehát: a koncentrációs oktatási forma előremutató tényezőit, eredményességét feltétlenül meg kell tartanunk (a beszédkészség fejlesztése) ugyanakkor — éppen a fent elmondottak miatt — szervesen és szorosan bele kell illeszkednünk az egyetem új oktatási szerkezetébe. Az egyetemi tanács és pártbizottság együttes ülésén elhatározták a nem nyelvi koncentrációs oktatási forma megszüntetését és a 14 hetes szemeszterek visszaállítását. Ha a nyelvi koncentráció a mostani formájában maradna fenn, teljes mértékben „kilógnánk" ebből az új struktúrából. A koncentrált oktatási forma továbbélését az úgynevezett koncentrált szemeszteri nyelvoktatás formájában látom a legcélravezetőbbnek, aminek egyebek mellett az is előnye, hogy így — a kiképzés egészét tekintve — meglehetősen nagy óraszámot nyernének a nem nyelvi tanszékek is. (A most érvényben levő koncentráció rendszer például a két nyelvszakosoknál hathónapos koncentrációt ír elő, ez a hat hónap teljes egészében visszakerülne a szemeszteri oktatás keretébe, és csak bizonyos hányadát kellene a nyelvoktatásra fenntartani.)

RADÓ LÁSZLÓ

a külkereskedelmi tanszék megbízott vezetője: a mi gondjaink konkrét tapasztalatokon nyugszanak. Úgy vettük észre, és ezt a végzett hallgatóinkat alkalmazó főhatóságok is közölték velünk, hogy a régebben végzettek jobban beszélik a nyelvet. A külkereskedelmi főiskolát végzettek pedig az első években határozott előnyt élveznek a mi végző hallgatóinkkal szemben: lényegesen magasabb színvonalú az idegen nyelvi kultúrájuk. Magam tapasztaltam, hogy sokan még egy üzleti levelet sem tudnak megírni, de a megírtakban sincs sok öröm, magyarból fordítják le, nem tudnak idegen nyelven gondolkodni. Véleményem az, hogy ne csak a nyelvpótlékra jogosító bizonyítványt állítsuk ki, hanem az ilyenfajta dokumentummal rendelkezők használni is tudják a nyelvet.

HALÁSZ JÓZSEF

a nemzetközi tanszék vezetője: úgy gondolom, nem az eszközökről, hanem a célról kellene vitatkozni. Vitába szállok azzal a közfelfogással, hogy ezen az egyetemen a nyelv csak másodlagos, mivel közgazdászokat kell képeznünk. Az köztudomású, hogy közgazdászokat kell képeznünk, de az már nem, hogy a társadalom modern igényei alapján a kiképzendő közgazdászok tudásában mekkora helyet kell elfoglalnia a nyelvtudásnak. Közismert dolog, hogy hazánk gazdasága nyitott gazdaság. Termékeink egyharmada jut külföldre, a századfordulóra ez az arány még csak fokozódni fog. 650 nemzetközi szervezetnek vagyunk tagjai, mintegy 10 ezer embert küldhetnénk ki az UNESCO a TESCO révén a fejlődő országokba. Oktatási koncepciónk egyik alapkövének kellene lenni tehát a nyelvoktatásnak.

Mi is azt tapasztaltuk, hogy az utóbbi négy évben a végző hallgatók nyelvtudásában erős visszaesés tapasztalható. Én a Nyelvi Intézet vezetője által említett egyenletes terhelés alapján kialakított 480 órát kevésnek tartom egy nyelv megfelelő szintű elsajátítására. Hosszú ideig pedig már nem tartható, hogy valaki közgazdász oklevéllel egy nyelven se tudjon beszélni. Manapság olyan gyorsan változik a világgazdaság, hogy mire lefordítanak egy anyagot a közgazdász számára, gyakran idejét múlttá, elavulttá válik. Belátom, hogy több nyelvórát nem lehet heti 25 óra elfoglaltság mellett tartani, de én ezt a számot abszurdnak tartom. Hogy fog az a hallgató a későbbiekben, a végzés után 44—48 órát dolgozni?! Ha a heti óraszámot például 36 órára felemelnék, akkor a nyelvoktatásra jutó órákat is emelni lehetne, az egész kiképzés alatt minimum 600—650-re. A tanári kontinuitást szem előtt tartó szisztematikus, egymásra épülő beszélő és olvasó nyelvtanulást kell megvalósítani. Ezt pedig véleményem szerint csak az állandó egyenletes terhelés biztosíthatja.

RADÓ LÁSZLÓ:

én azt is meg merném kockáztatni, hogy aki nyelvigényes szakra jelentkezik, eleve vállalná, hogy itt hat órával magasabb a heti órák száma.

Kovács Ferenc egyetlen megjegyzést fűz a hozzászóló oktatók szavaihoz: nem hiszem, hogy az említett nyelvtudásbeli visszaesés amiatt következett volna be, hogy a több éves (évtizedes) gyakorlattal rendelkező kollégák visszafejlődtek volna. Valószínű, hogy az egyenletes oktatási-tanulási terhelés megszűntének a számlájára kell azt írnunk.

CSABA LÁSZLÓ

(II. évf. külker.): A koncentrált mellett szeretnék szólni. Úgy érzem, hogy igen sokat fejlődött nyelvtudásom a koncentrált alatt, a helyette kapott négy óra nem ér fel az intenzív oktatás biztosította előnyökkel. Mindenképpen szeretnék két nyelvet megtanulni, ha nem elég az óraszám, felemelése ellen sem tiltakoznék. A gimnáziumban 36 órám volt egy héten. A tanár állandóságát nem tartom szükségesnek (!), sokszor nem jövünk ki azzal az egy tanárral, így aztán négy évig kényszerű az együttlét. A csoportok állandósága fontos, de ezt talán meg lehet valósítani, mint ahogy az orosz tanszéknek sikerült is.

SZENTIRMAI LÁSZLÓ

(II. külker.): Fontos az egységes tankönyv, németből például 4—5 féle könyvből tanulunk. De a könyvet otthon tanuljuk meg, ne a tanár mondja el helyettünk az órán, több állandó munkára kényszerítsenek minket, ezt kérjék is számon és ellenőrizzék, az órán ily módon a lényegre, a beszédkészség fokozására koncentrálhatunk. A minél egységesebb csoportok kialakítása érdekében ne csak az első évben csináljanak felmérő tesztet, hanem később is. Sokan nincsenek megelégedve a fakultatív órák színvonalával, olyanról is hallottam, hogy közgazdász hallgatók a TIT-en tanulnak nyelvet.

GYARMATI ISTVÁN

(IV. külker): Én nem szólnék abba bele, hogyan oktassanak minket, bízom abban, hogy ezt a nyelvészek jobban tudják. Viszont ha lenne egy olyan alternatíva, hogy koncentrált és emelt óraszám, akkor arra szavaznék. Mivel ilyenről nem tudok: akkor a koncentrált eltörlése mellett vagyok. Indokaim megegyeznek az előttem szólókkal. Halász elvtárs javaslatát, az erőteljes óraszámnövelést túlzottnak tartom, hiszen ez keresztülhúzná a reform második alapvető célkitűzését, az önálló otthoni munkát. Más kérdés ennek számonkérése. Miért tanítunk viszont 12 féle szaknyelvet?

KOVÁCS FERENC:

Nyitott kapukat dönget, a jövőben már csak három szaknyelvet oktatunk.

KÁDÁR JUTKA:

(IV. belker): A nyelvórák nem illeszkednek elég szorosan a többihez, sok a lyuk az órarenden. Van, ahol egy csoport 25 főből áll. Ilyen esetben, azt hiszem, kár a koncentráltról vitatkoznunk. A laborhasználatról néhány szót. Bár aktív laborunk van, eddig csak passzív feladatokat kaptam. Hallottam, hogy 16 millióba került a felszerelés. Használjuk is ki. Ha valaki csak azért ül be, hogy igazolhassa az ott eltöltött órákat, és közben „pégét" tanul, elszalasztja ezt a nagyszerű lehetőséget.

KOVÁCS FERENC:

Köszönöm a beszélgetést, szót tudtunk érteni, és ez a legfontosabb. Akár marad a koncentrált, akár nem, fonákságait megpróbáljuk kiiktatni. A panaszok többségével egyetértek, ezért nem térek ki rájuk. Örülök, hogy a módszertani kérdésekben bíznak a nyelvészek szakértelmében és tapasztalataiban. A koncentráltról az élet kritikája egyértelműen fogalmazódott meg. Úgy látom, véleményünk egyezik a szaktanszékek és az itt helyet foglaló diákok többségével is. Az elhangzottakat tolmácsolni fogom az egyetemi tanács előtt.

F. T.

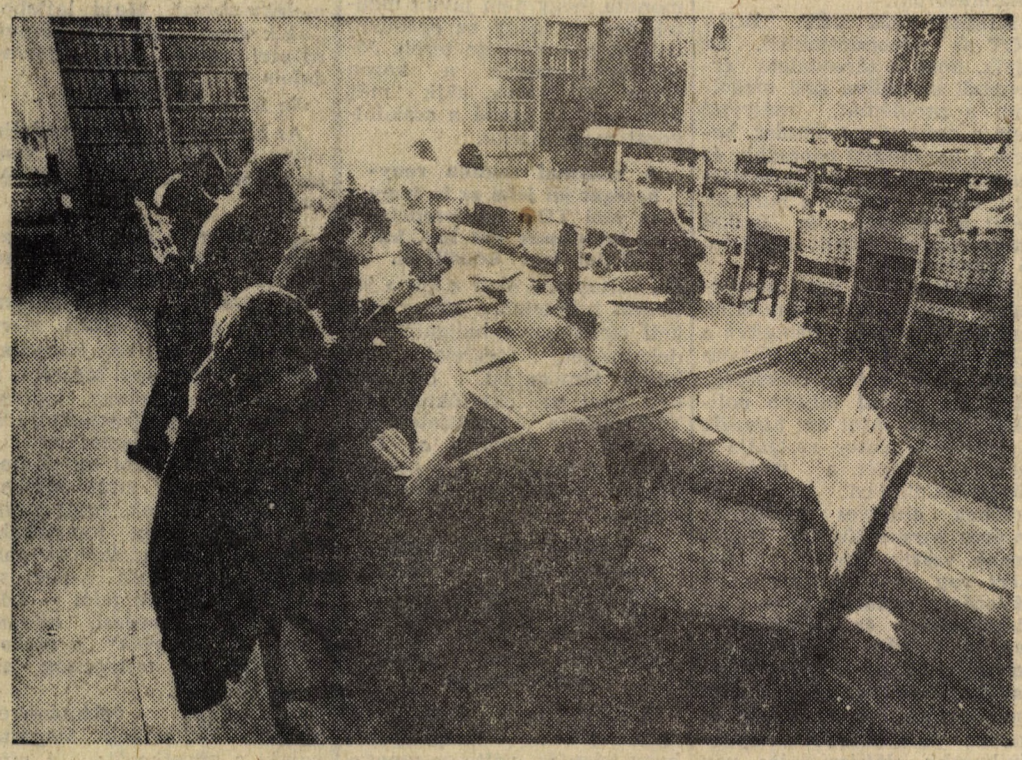

Könyvtári kényelemben Fotó: Eszes

Utóstúdium

Két egyenlő fél kölcsönös segítségnyújtása

A KÖZGAZDÁSZ február 14-i és március 14-i számában *Muraközi László, Kardos Péter* és *Horn György* vitaindító cikket írt a fizikai dolgozók gyermekeinek egyetemre kerülésével és az egyetemen belüli további sorsukkal kapcsolatban.

Örülök a vitacikk megjelenésének, elfogadom a megírás indítékát és a problémamegoldás szükségességét. Szükségesnek tartom azonban egy felfogással jórészt, a cikktől függetlenül, illetve megközelítéssel vitatkozni, másrészt lenne javaslatom.

Az egyetemre kerülő fizikai származásúaknak jelentős része hátrányban van. *Először is a hátrány felfogásával vitatkoznék.* Nemcsak a cikk írói, hanem általában, amikor a munkásosztály és a parasztság kulturális, művelődési hátrányait vizsgálják *a kultúrát szűk értelmében vizsgálják.* A művészeteket (esetleg a tudományt) illetve az egyénnek a művészettel való kapcsolatát értik alatta. *A megoldás: több színház, mozi, könyv, kiállítás stb.*

Véleményem szerint *a kultúrát sem ilyen külsődlegesen, sem ilyen leszűkítetten nem lehet értelmezni.* A kultúrába, mint lehetséges ismeretkörbe *beletartozik mindaz, amit a természetről és a társadalom múltjáról és jelenéről ismerünk.* Ez az objektív kultúra azonban *szubjektív kultúraként válik értelmessé, és társadalmilag hasznossá, akkor, ha az egyének elsajátítják és aktívan hatnak ennek birtokában környezetükre, a környezetet legszűkebben (család, baráti társaság) és tágabban (az egész társadalom) értelmezve.* Én a döntőnek végül is a szubjektív kultúrát tartom. A szubjektív kultúra pedig az egyén magatartásának minden mozzanatát magába foglalja: *milyen irányban használja kulturális* (gazd., pol., művészeti, erkölcsi stb.) *ismereteit, mire használja ezeket az ismereteket, értékrendje* (mellyel aktívan hat környezetére) *mennyire felel meg a társadalom objektív elvárásainak.*

Ezzel azt is állítom, hogy *egy egyén kultúráját a mai társadalom objektív elvárásaiból kiindulva lehet meghatározni, ill. értékelni.* Hogy világosabb legyen, példát mondok: rendelkezzen valaki hatalmas ismeretmennyiséggel, amit elvont vitákban, saját maga további elméleti épülésére használ; rendelkezzen valaki kisebb ismeretanyaggal, de emberi, politikai téren azt megfelelően kisugározza, pozitívan hat környezetére. Az utóbbit kell magasabb rendű szubjektív kultúrának tartani. *Azt állítom, hogy ha a kultúrát komplexen, tehát, mint emberi-politikai viszonyulást és annak milyenségét is tekintem, némileg másképp kell felvetni a fizikai származásúak hátrányának kérdését.*

HÁTRÁNY — *ismerettömegben —, célkitűzések merészségében —, egyetemi légkörben való mozgás —, ismeretek feldolgozásának már középiskolában kialakult módja.*

De előny lehet: — emberi viszonyulás —, politikai viszonyulás, pozitív emberi és politikai aktivitás —, erkölcsi magatartás.

A hallgatókat fizikai és szellemi származásúakra osztottuk. Remélem, nem érti senki félre, ha azt mondom, *a szellemi származásúaknak is lehetnek, sőt vannak is hátrányai. Például a kultúra emberi, erkölcsi, politikai mozzanatainál.* Helytelen tehát az olyan megközelítés, hogy a fizikaiak hátrányban vannak, a szellemiek előnyben, s a szellemiek adják át nekik a pluszt.

A kultúrában egyformán adhatnak egymásnak értéket mind a két csoport tagjai: Ebből következik, hogy *a segítést eleve nem tudom úgy elfogadni, mint két nem egyenrangú fél kapcsolatát.* Ha megoldást keresünk, akkor az a forma felel meg, melynek alapja, hogy *az egyének értékeiket átadják egymásnak.*

A cikkben javasolt formából indulnék ki. Véleményem szerint is *az alapszerv a megfelelő forma*, de én *nem választanám külön a fizikai származásúakat.* Első és másodéven *alapszervi KISZ-munka fő területévé tenném a csoporton belüli különbségek csökkentését.* Ehhez azonban az alapszerv mint forma alapot a KISZ-vezetés pedig segítséget adnak. A fő feladat, a feladat jellege alapján nem hárulhatna rájuk. *Én egy adott csoport szemináriumvezetőinek segítségére gondoltam, melynek élén állhatna a megfelelő patronáló tanár. Ez a szeminárium vezetői közösség együtt dolgozna az alapszervi KISZ-vezetőséggel, s kiegészülhetne az oktatói KISZ-alapszerv néhány tagjával.* Egész évre *tervet dolgoznának ki*, ami a közös szakmai, politikai és szűkebben vélt kulturális célkitűzéseket foglalkozásokat tartalmazza. Legalább *hetente egy közös foglalkozásra lenne szükség.* Ezeken foglalkozhatnának a szakmai munka módszertani és tartalmi kérdéseivel elméleti, gazdasági és politikai kérdésekkel a tudományok és művészetek elméleti kérdéseivel, az ember helye az alapszervben, az egyetemen, a társadalomban, az önképzés módjaival.

Ezek a közös foglalkozások lennének az alapjai, indikálói az egyénekkel való foglalkozásoknak.

KISZ-alapszervi oktatói és KISZ-vezetői közösség a HPCS segítségét is igénybe venné természetesen, állandó kommunikációt valósíthatna meg az egyetemi párt- és KISZ-bizottság felé. Mindkettő rendezvényeinek összeállításánál lehetne egy szempont az utóstúdium igénye (például klubműsorok).

KIEMELNÉK KÉT DOLGOT az elmondottakból. Az egyik, hogy a társadalom érdekéből kiindulva kell megoldani a problémát, másrészt *nem a csoport megosztása, hanem a korábbinál gyorsabb és hatékonyabb közösségalakítás kell, hogy kísérje a munkát*, tehát a szellemi és fizikai származásúak között megfelelő kommunikáció.

Végezetül még egy problémára szeretnék rámutatni, aminek *megoldása kiemelten a KISZ feladata.* Tapasztalataim szerint *az első éves vezetőségválasztás sokkal inkább politikai kérdés, mint azt hisszük.* A választás akkor szolgálja a csoport egységét, a majdani közösségalakulást, ha az egyének elsőéves változását az éves perspektívát is figyelembe veszik. Éppen ezért, mert *egy év alatt igen nagy változások zajlanak le az erőviszonyokban és értékrendben.* A kultúra kezeléséhez hasonlóan *jóval komplexebben kell kezelni a vezetővé válás szempontjait. A vezetőségválasztás politikusabb, perspektivikusabb előkészítésére van szükség.* Kimondom, amit kerülgettem: *nagyobb arányban kell építeni a legjobb fizikai származásúakra.* Ezt alátámasztja még az a megfigyelésem, hogy *egyre nagyobb arányban jönnek olyan fizikai származásúak, akik a kultúra semmilyen területén nincsenek lényeges hátrányban.* Ezek sokszor háttérbe maradnak a vezetőségválasztásoknál. A választásig eltelő rövid idő alatt ugyanis *nem mindig a megfelelő értékrend szerinti legjobb emberek tűnnek ki — ez a spontán kiválasztódás kockázata. Az említett fizikai származásúak a csoport magvát alkothatnák.* Ehelyett sokszor ellenzékbe vonulnak. *A merev szellemi—fizikai különválasztás tudatosodása indokolja ezt a magatartást.* (Az utóbb elmondottak magam számára sem teljesen bizonyítottak, de annyi példa szól az elmondottak mellett, hogy szükségesnek tartottam felvetni.)

Veres Pál

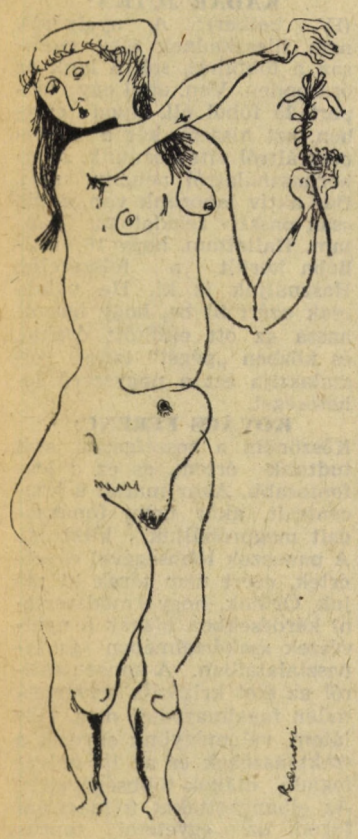

Szamosi Zsuzsa rajza

Az új ker. kari titkár

Neve, híre, munkájának eredménye messze megelőzte. Sokan nem is ismerték, mégis rá szavaztak a küldöttértekezleten. Hogy mi a népszerűségének titka? Külker. II/3. Aki a ker. karon jártas, tudja, mit takar e név. Pezsgést, életet, remek alapszervi munkát. Csak egyet említek számtalan dobásuk közül. Ők szervezték a remekül sikerült ker. kari pol. tábort. Ennek a csoportnak volt irányítója, összetartója, alapszervi titkára Payrits Márton.

Sopronban, a Széchenyi István Gimnáziumban végzett, ahol három évig osztálytitkár volt. Az egyetemen első évtől kezdve alapszervi titkár. Azt is mondhatnám, hogy „szürke", mozgalmi múlt áll mögötte. Jó néhány ember sokkal többet is fel tud mutatni papíron, s a gyakorlatban mégsem megy nekik úgy a munka, ahogy szeretnék.

— Én kicsit a szerencsés véletlennek is köszönhetem, hogy ilyen alapszervezet vezetője lehettem. A csoportban olyan aktív, érdeklődő, „nyüzsgő" emberek jöttek össze, akikben nemcsak az igény, hanem a tennivágyás is megvolt a jó közösségért. Így a vezetőségnek nem kellett ötleteket kiizzadnia, hanem csak irányítani, szervezni. Úgy érzem, hogy jelenlegi funkciómhoz a többiek munkája is jelentősen hozzájárult.

— Az utóbbi időben a karon megélénkült a mozgalmi munka, amiben nem kis része volt a most leköszönő titkárnak, Gyarmati Istvánnak. Hogyan folytatja az új vezetőség?

— Kedvező helyzetben vagyunk, mert a nehezét már elvégezték, s nekünk csak csiszolni, finomítani kell a munkát. A jelentkező magasabb igényeket viszont az új vezetőségnek is ki kell tudni elégíteni. Azt hiszem, az új vezetőségi tagokban, akiket jól ismerek, mert többen csoport-, illetve évfolyamtársaim voltak, megvan az a plusz, ami a továbblépéshez szükséges.

— Mi az, amit úgy érzel, hogy feltétlenül javítani kell?

— A karon állandóan a hármas követelményrendszer, a mozgalmi, a szakmai, a tanulmányi munka fejlesztésén dolgozunk. Mozgalmi téren az alapszervi kapcsolatokat kell erősíteni. Tavaly próbáltuk ki az instruktori rendszert, melynek keretében a vezetőségi tagok alapszerveket patronáltak. Ezt kell továbbfejleszteni. Erősítenünk kell a KISZ politikai jellegét is, előadásokkal, vitákkal, politikai oktatással. Tanulmányi munka terén is van mit tenni. Itt elsősorban a tanszékkel való kapcsolat bővítése a legsürgetőbb feladat.

— Van-e más elfoglaltságod?

— A Studium Generale keretében történelmet oktattam. De a kettőt együtt, úgy hiszem, nem tudom csinálni. Becsületesen nem megy. Félmunkát pedig nem akarok végezni.

Sebők János

Küldöttértekezlet a ker. karon

A kereskedelmi karon április 11-én került sor a KISZ küldöttértekezletre. A tanácstermet zsúfolásig megtöltő küldötteken kívül jelen voltak az egyetem párt- és állami vezetésének képviselői. A KISZ küldöttértekezlet elnöke, Vincze Gábor, a KISZ VB vezetőképző felelőse, az elnökség tagjai, Kolacsek András, a kari pártalapszervezet titkára, Gyarmati István a ker. kar KISZ-titkára, Kádár Jutka, az egyetemi és kari tanács diákképviselője és Salgó István, a jelölőbizottság elnöke.

A küldöttközgyűlés első napirendi pontjaként Gyarmati István, írásos beszámolóját szóban kiegészítette.

A kari vezetőség munkájának három területére tért ki: a tanulmányi, szakmai munkára; a politikai agitációs és propagandamunkára; valamint a szervezeti fegyelemre.

Elmondta, hogy a tanulmányi munkában az állami vezetés törekvéseivel egy irányban hatott a KISZ-vezetőség. A tanulmányi fegyelem erősítésére, mint ismeretes kétféleképpen törekedtek: egyrészt adminisztratív úton, másrészt az előadások, foglalkozások színvonalának emelésével, a résztvevők felkészültségének fokozásával. Ezen a területen érezhető némi előrelépés a karon, de ez még távolról sem kielégítő. Az adminisztratív módszerek helyes gyakorlatát a KISZ-vezetőség támogatja, például a szemináriumokon való kötelező megjelenést, de

nem ért egyet a KISZ az előadásokon történt dolgozatírási dömpinggel a másodéven, vagy a népgazdasági tervezésről félév végén írt dolgozatok értékelési módjával. Az ilyen és ehhez hasonló módszerek az adminisztratív rendszabályok lejáratásához vezetnek.

Sikeresnek tartja a kari KISZ-vezetőség az alapszervezetek közötti tanulmányi versenyt, amely a figyelmet a tanulmányi munkára irányította. Terv szerint ebben a félévben is meghirdetik a tanulmányi versenyt.

A szakmai-tanulmányi munkával kapcsolatban kiegészítőjében Gyarmati István elmondta, hogy nem javult megfelelően az igény az egyetemi hallgatók önképzése terén. Jónéhányan vannak a karon olyan IV. évesek, akik még nem kezdtek hozzá a szakdolgozat megírásához.

A szakmai munka renyheségét jól jelzi az is, hogy az idei TDK konferenciára mindössze hat ker. kari dolgozat készült el.

Ha változtatni akar a kar a jelenlegi helyzeten, akkor meg kell teremteni a hallgatók érdekeltségét, megfelelő erkölcsi támogatást, biztatást kell adni az oktatóknak a TDK-munka készíttetéséhez. Jelenleg ez hiányzik a ker. karon, s amíg ez a helyzet fennáll, addig nem változik a helyzet.

A politikai munka tapasztalatait összegezve, egyetlen nagy ellentétre mutatott rá a kari titkár, amely a kari szintű és az alapszervezeti munka között tapasztalható.

A KISZ-titkár szóbeli kiegészítőjében hangsúlyozta hogy jelentős változás tapasztalható a korábbi évekhez viszonyítva a KISZ-vezetőség fegyelmezettségében.

Az egyetemi tanács tagja, Kádár Jutka beszámolt a küldöttértekezletnek a képviseleti munkáról, röviden összefoglalta a szeptember óta végzett tevékenységet.

A színvonalas, noha kissé hosszúra sikerült titkári kiegészítőt, majd a tanácstagi beszámolót kezdetben rendkívül vérszegény kérdések, hozzászólások követték.

Vincze Gábor volt az, aki először figyelmeztette a küldötteket kötelességükre, arra, hogy az új vezetőséget nekik kell megfelelően felkészíteni, útravalóval ellátni, hogy a soron következő választásig eredményes munkát tudjanak végezni.

A felszólalók közül többen jónak tartották a beszámolót és a küldöttek azt el is fogadták.

Köszönetet mondtak a leköszönő vezetőségnek, név szerint Gyarmati Istvánnak és Kádár Jutkának, eredményes munkájukért.

Az ő hatásuknak köszönhető az a kisugárzás, amely a vezetőségre jó hatással volt. Most már az a következő lépcsőfok, hogy ezt a hatást érvényesítse a vezetőség az alapszervezetekben. Nem szabad, hogy az alapszervezeti vezetőség csak a választások és jellemzések időszakára aktivizálódjon.

Beszámoló hangzott el az AISEC szakbizottság munkájáról, és mint kiderült, a többiről nem nagyon lehetett szót ejteni. A szakbizottságokban való nagyobb aktivitást hiányolta a ker. karon Németh György, az egyetem KISZ-bizottságának titkára is felszólalásában. De kifogásolta a szakmai érdektelenséget is. A társadalmi munka megajánlásban pedig utolsó helyen kullog a ker. kar.

A vietnami szakmunkásképző intézet felépítésére felajánlott társadalmi munka teljesítésére mindössze egy hónap áll rendelkezésre, és az egész karon csak egy vagy két alapszervezet teljesítette a vállalást.

A vezetőségnek határozottabban kell számon kérni a KISZ-tagság kötelezettségeit, és amennyiben az ellenkezőjét tapasztalják, az illetőket ki kell zárni a KISZ soraiból — hangsúlyozta Németh György.

Gyarmati István összefoglaló válaszában különösen kiemelte a demokratikus centralizmus fontosságát, amelynek helytelen értelmezése a ker. kari mozgalmi munkában is fellelhető.

Majd az előterjesztett határozati javaslatot a küldöttek egyhangúlag elfogadták. Kolacsek András, a kar párttitkára köszönetet mondott a lemondó KISZ-vezetőségnek eredményes munkájáért.

A vezetőségválasztás alkalmából a kereskedelmi kar KISZ-titkára Payrits Márton (II. évf. külker.), titkárhelyettes Lúcz Ferenc (II. évf. külker.), szervező titkár Szentiványi Gábor, agit. prop. titkár Zsohár István, tanulmányi felelős Nagy Éva, kultúrfelelős Varga Katalin, I. évf.-felelős Lévai Imre, külker. szaktitkár Király Ödön, belker. szaktitkár Bóka János, DJB-felelős Szentirmai László, egyetemi tanácstag Tóth Gábor.

Vitazáró ürügyén

Olyan vita még nem volt, amelyikben legalább egy vitázó meg ne támadta volna magát a vitát, mondván: nem vitatkozni, tenni kell! Azután az ilyenek is vitatkoztak tovább (mint *Domány András*) bizonyítva, hogy *a vita kell is, jó is, szükséges is.*

Azt írja *Domány*: *„vita közben a forradalom folyik odakinn!"* Meg hogy: *„akik maguk meglehetősen elméletileg közelítik meg a kérdést... nem járnak élen a forradalmi cselekvésben."* Majd lejjebb: *„Akik igen, azok nem érnek rá elvi vitákra. Mert a forradalom fárasztó dolog."*

Ez teljes félreértés.

Az olvasóra bízom: gondolja végig a fenti állításokat. Nem fárasztom azok ízekre szedésével.

A megírt és megjelent hozzászólások száma nem sok. S ez mégis: látszat.

A valóságban *sokkal többen vezették az írók tollát, mert az egy névvel jelzett álláspont mögött sokaké van.* Másrészt a vita továbbgyűrűzött, hallani lehetett tanulócsoportokról, KISZ-alapszervezetekről, klubról és oktatói munkahelyekről, ahol e viták sokszor élesebbek voltak, mint amik a nyomdafestékig tompultak.

Nem érzem indokolatlannak tehát, ha „különös aspektusból" — *a folyosó felől — közelítem a kérdést, onnan, ahol „tovább írták" a cikkeket, bővebben fejtegették az álláspontokat.*

Szélsőséges véleménnyel kezdem. *Mellemnek szegezte valaki* a következőt: *„A vita álprobléma körül forog. A ma forradalmára a kommunista, azt meg mindenki tudja, hogy milyen. Miért kell erről vitatkozni?"*

Ezért. Ha semmi másért nem; hát azért, *mert vannak még ilyen álláspontok.*

Mi van ezek mögött?

Vagy mi van a *Király István-i „országnyi, világnyi nagy otthonteremtés"* általánossága mögött, akinek a hétköznapok forradalmiságáról szóló írása is hatott felszólalóinkra?

Az, hogy forradalmárrá csak úgy, spontánul lesznek az emberek. Az ilyen emberi tetteknek nincsen tudott, akart, specifikus irányultsága, arról nem lehet tudni semmit, nem is érdemes ezzel elméletileg foglalkozni, legfeljebb irodalmi-költészeti példálózások erejéig vagy szép moralizálások szintjén.

Vagyis *elég, ha valaki becsületesen dolgozik, jól tanul*, részt vesz a forradalom feladatainak végrehajtásában, *nem törekszik köznapisága fölé, s lám; egyszer csak része lesz a nem tudni milyen szférában lebegő forradalmiságnak; csak azért, mert a kor, amiben tevékenység objektíválódik: forradalmi.*

Hát nem! Ha a foltozószuszter, a közgazdász, a kőműves vagy az orvos szakmája speciális ismereteket és terveket kíván, márpedig ezen nem vitázik senki, akkor *tudomásul kell vennünk: a társadalmi viszonyoknak megérett szükségszerűségeknek megfelelő átstrukturálása — ami a forradalmi tettek lényege — szintén nagyon konkrét ismereteket, céltudatot, erkölcsi alapállást, egyszóval tudatosságot követel, s aki az erről vitázókat leinti*, álproblémának minősítve az igényt megfogalmazni — kimondani akarja, hogy milyen tettek a korszerű, konkrét forradalmi tettek, az enyhén szólva *az ösztönösség Lenin által oly sokat bírált csapdájába esik.*

Más: szégyellni való-e a forradalmi hitvallás, meggyőződés kinyilvánítása, az, ha egy fiatal bevallja: a legtöbb értéknek, a legmagasabb rendű emberi tevékenységnek a forradalom szolgálatát tartja? Büszke lehet-e erre, vagy

Vita

leplezze, mint stréberséget, félve, hogy rásütik a vonalasság bélyegét?

Tényleg olyan nagy divat-e a forradalmiság, hogy már attól kell félnünk: agyonbeszéltük a témát?

Vagy esetleg az a helyzet, ahogy *Ibsent* idézi az egyik hozzászóló: *kell előőrs, de az előőrs csak kis csapat lehet?*

Ezek kérdések. Problémák. Amíg ezek felvetése lehetséges, addig létjogosult a vita.

Minden hozzászóló *érintette a KISZ szerepét.* Helyesen. *A forradalmi tettek létszférái; a forradalmi közösségek intézményei; a párt és a többi osztályszervezet.*

A kulturális munka színvonalának emeléséért

„A szocializmus a mában a holnapért felelősséget érző, a jövő felé forduló mozgalom. Ilyen szempontból különös jelentősége van az ifjúság művelődésének. A fiatalság egyik jellemvonása az aktivitás, a cselekedni akarás, amely ha nem kap megfelelő célt és segítséget, akkor egy részénél — és nem is mindig a legértéktelenebbeknél — vakvágányra fut, esetleg negatív közösségben éli ki magát . . .

. . . A fiatalok közül sokan kilépőfélben vannak a szülői-családi körből, de még nem alapítottak saját családot, és közösséget keresnek. Ezért minden módon, összes erőnkkel — szakmailag színvonalasan, politikailag elvszerűen — támogassuk az aktivizáló, közösségteremtő formák kibontakozását: a fiatalokban meglevő közösségigényt ugyanis nekünk kell szocialista tartalommal megtölteni, s nekünk kell gondoskodni az ennek megfelelő vonzó, sokszínű lehetőségekről. Ennek tudatában foglalkozzunk a klubok, az öntevékeny formák, az irodalmi színpadok, a kórusok, az amatőr színjátszó csoportok és minden egyéb, hasonló lehetőség megteremtésével, illetve a meglevők jó tapasztalatainak elterjesztésével."

Az idézet **Aczél Györgynek,** az MSZMP KB március 19—20-i ülésén elhangzott előadói beszédéből való. *Itt és most azért aktuális, mert nagyon tömören és világosan magába foglalja azokat az okokat és célokat, amelyek miatt és érdekében, egyetemünkön már korábban — még az első félévben — napirendre került a kulturális munka helyzete.* Konkrétan a problémák abban jelentkeztek, hogy a KISZ-szervezetben és az ifjúságnál *jelentkező újabb igények részben kielégítetlenül maradtak, s ezek visszahatásaként a korábbi évekhez képest a kulturális munka bizonyos fokú lefékeződése volt tapasztalható.* Noha az egységes elvi irányítást alapjában kielégítően megoldották, az *ezért* felelős szervek, az egyetem különböző területein folyó *kulturális tevékenységek koordinálásában problémák mutatkoztak,* s ez a szétforgácsoltság okozta, hogy *az egyetemi kulturális munka színvonala nem érte el az igényeknek megfelelő szintet, ebből következően hatékonysága sem.*

Az egyetemi kulturális munka témája az eddig elért eredmények megszilárdítása, és nem utolsó sorban *javítása érdekében került tehát néhány héttel ezelőtt a rektori tanács napirendjére. A kulturális munka elvi irányítása, koordinálása a kulturális bizottság feladata, ugyanakkor* a bizottság *ellenőrzi az általa meghatározott irányvonal érvényesülését is.* Az egyes társadalmi szervek *a kulturális bizottságon* keresztül fejtik ki hatásukat, amennyiben annak vezetője a rektor által megbízott *elnök;* a rektorhelyettes, vagy az egyik vezető oktató *(dr. Solymár Károly* oktatási rektorhelyettes), *titkára a kultúrosztály vezetője* (jelenleg mb. vez. *Vághelyi Gábor*). Tagjai: a PVB küldötte *(dr. Pataki János)*, az szb. kulturális vezetője *(dr. Kovács Géza)*, a Gazdasági Igazgatóság osztályvezetője *(dr. Bognár Imre)*, a KISZ-vb kultúrfelelőse *(Bródi Gábor)*, a KISZ-klub titkára *(Ipper István)*, a KDB kultúrosa *(Sebők János)*, valamint a kulturális munkában nagy tapasztalattal rendelkező pártoló tanárok és szakemberek, *dr. Bikics István, dr. Kollarik Amália, Náfrádi László, dr. Mészáros Tamás, dr. Sándor Imréné.*

A kulturális bizottság elvi irányvonala alapján *a napi, operatív gyakorlati kulturális munkát a kultúrosztály irányítja és szervezi.* A kultúrosztály a rektori hivatal része, vezetőjét a KISZ- és a párt-vb. meghallgatásával a rektor nevezi ki.

Ily módon — az ifjúsági törvény szellemében — *a KISZ szerepe a kulturális munka vezetésében megfelelő mértékben és szervezett módon érvényesül.* Ez nemcsak az elvi irányításra, hanem *az anyagiakra is értendő,* hiszen a költségvetést a kultúrosztály vezetője készíti elő, a kulturális bizottság véleményezi, s a KISZ-vb elfogadásával terjeszti fel az egyetem vezetőihez. *Ebben a szellemben készült már el az 1974. évi költségvetés,* mely jól áttekinthető, feladatonkénti bontásban mutatja az egyes célokra fordítandó összeget. Saját munkája egyszerűsítése, megkönnyítése érdekében is elfogadott a kulturális bizottság néhány határozatot. Ezek lényege a következő: minden kiadás és bevétel könyvelését úgy kell megoldani, hogy bármikor áttekinthető legyen. A kultúrosztály vezetője a kulturális bizottság minden ülésén rövid áttekintést ad az anyagi helyzetről. Végül még egy — igen jelentős dolog — szakterületek közötti pénz-átcsoportosítást csak az elvi irányító, a kulturális bizottság jóváhagyásával lehet végrehajtani, míg szakterületen belül a szakvezetők, a diákvezető és a kultúrosztály vezetőjének egyetértése alapján, természetesen a pénzügyi szabályok keretein belül.

A kulturális munka elvi irányítása megkívánta a célok rögzítését. Alapvetően *hármas célt határozott meg a kulturális bizottság,* azonban ezek mindegyike nagyon összetett, így ez a hármas cél tartalmában rendkívül gazdag. *A politikai ideológiai nevelés* a kulturális munka egyik alapvető feladata, annál is inkább, mivel a kulturális formában közvetített, indirekt módon befogadott ideológiai hatások jelentősége igen nagy. A kulturális munka tehát semmiképpen nem önálló, mereven elkülöníthető terület. Igazán eredményes, tágabb értelemben felfogott, tehát a tudás, kultúra, művészet mellett az *ideológia, erkölcs, életmód egységét, normarendszerét alakító és közvetítő, aktívan ható és aktivizáló kulturális munkáról csakis az agitációs és propagandamunkával szoros összefüggésben beszélhetünk.* A kulturális munka további célja természetesen *a szakmai ismeretek bővítése, az általános műveltség színvonalának emelése és az önművelés iránti igény felkeltése.*

A kulturális bizottság *a fenti célok és kívánalmak szellemében vette sorra a kulturális munka különböző területeit,* hogy kiindulási alapként a hiányosságok feltárásával, az egyes konkrét (az adott területen megvalósítandó) célok megjelölésével *eleget tegyen feladatának.* Ez természetesen csak hosszú folyamatban képzelhető el, így valószínűleg nem fogunk lekésni az egyes területeken a cél érdekében tett erőfeszítések bemutatásáról, ha a jövőben mi is külön sorra vesszük a kulturális munka területeit, melynek mindegyike van olyan fontos, hogy „megér egy misét".

Nagy Katalin

(Fotó: Eszes)

Mozgalmi év

Mindenkinek legyen egyéni feladata, de a vállalásoknál kerüljük a formális elemeket

ALAPSZERVEZETI KISZ-titkárok részvételével rendezett nagyaktíván ismertette Németh György, a KISZ-bizottság titkára az 1974. április 4-től 1975. április 4-ig terjedő mozgalmi év programját, az ezzel kapcsolatos tudni- és tennivalókat.

A KISZ központi bizottsága felhívással fordul a KISZ valamennyi tagjához, alapszervezetéhez és bizottságához: „Gondolják végig, vitassák meg, mit tehetnek azért, hogy minden KISZ-tag bizonyítani tudja: méltó a KISZ-tagságra, érti és tiszteli a szocializmust építő Magyarország 30 év alatt megtett forradalmi útját, népünk internacionalista elkötelezettségét, a Szovjetunió történelmi szerepét hazánk felemelkedésében, s legjobb tudása szerint hozzájárul a népjólét további növeléséhez, szocialista viszonyaink fejlesztéséhez.

A KISZ-tagok egyéni vállalásaira és megbízatásaira épülő terveiket az áprilisi taggyűléseken foglalják éves (1974. április 4. — 1975. április 4.) akcióprogramba, amelynek végrehajtásáról 1975 tavaszán ugyancsak taggyűléseken számolnak be egymásnak. Ez lesz a Felszabadulási beszámoló!"

A tervezéshez a KISZ központi bizottsága országos akcióprogramot adott ki, mely a következőket foglalja magába: ifjúsági parlamentek, „Alkotó ifjúság" — pályázat és kiállítás, forradalmi ifjúsági napok 1975, nemzetközi szolidaritási akciók. Ez utóbbi az aktuális politikai szolidaritási demonstrációk mellett a vietnami nép békés építőmunkájának segítésére szervezett szolidaritási munkaakciókat is magába foglalja. Ezek bevételével járulunk hozzá a „Magyar—Vietnami Barátság" ezer személyes szakmunkásképző intézet berendezéséhez szükséges 1000x 50 000, azaz 50 millió forint biztosításához. „Tömegmozgalmat indítunk, és várjuk a felajánlásokat: hány vietnami szakmunkástanulóra eső összeg befizetését vállalják a KISZ-szervezetek, az üzemi kollektívák 1975. április 4-ig." A KISZ KB országos akcióprogramjában *országos honvédelmi sport- és kulturális rendezvények,* valamint gyermekintézmények, tömegsportlétesítmények építése érdekében végzett *társadalmi munkaakciók* szerepelnek. *A felhívás a tanuló ifjúság országos akcióit és rendezvényeit is tartalmazza. Itt kell említeni a tanulmányi mozgalmakat és versenyeket, a „Segítsük a fizikai dolgozók tehetséges gyermekeit!" akciót.* „Az egyetemi, főiskolai KISZ-szervezetek összehangoltabban vegyenek részt a fizikai dolgozók tehetséges gyermekeinek egyetemi előkészítésében. Növeljék az „Egyetemisták és főiskolások a szakmunkásképzésért" akcióban részt vevők számát, terjesszék ki a mozgalom hatáskörét több szakmunkásképző intézetre a szakmai és közismereti tárgyakra egyaránt. *„Egyetemisták és főiskolások a közművelődésért".* A helyi kezdeményezések alapján megszervezzük az akcióban részt vevő szervek együttműködését, a mozgalom területi koordinációját és biztosítjuk széles körű propagandáját." Építőtáborok, az NDSZ XI. kongresszusa valamint sport- és kulturális akciók megszervezése és lebonyolítása szerepel még a tanuló ifjúság országos akcióprogramjában.

A KISZ KB felhívásának *ismertetése után helyi, egyetemi feladatainkra tért át Németh György.*

— Rögtön az elején hangsúlyoznunk kell, hogy *a határozat alapvető irányultságát, célkitűzéseit (minden KISZ-tag mozgósítása, egyéni és alapszervezeti vállalások körének bővítése), alapelvünknek tekintjük.*

Figyelembe véve azt, hogy alapszervezeteink jelentős része májusban feloszlik, s szeptemberben új alapszervezetek alakulnak, *a tervkészítést, munkavégzést két szakaszra kell bontanunk. Első lépésként április 30-ig azoknak az alapszervezeteknek kell elkészíteni tervüket, amelyek változatlanul maradnak,* tehát: a két dolgozói, valamennyi III. évfolyamos, valamennyi tanár, pénzügy, közlekedés és agrárszakos alapszervezetnek. *Alapszervezeteink másik részének* (tehát a fentiek kivételével) *feladata a következő: ebben a félévben munkaterveikben vállalt kötelezettségeiket kibővíteni* olyan feladatokkal, amelyek a KEN-ből, illetve a KISZ-bizottság határozataiból adódnak (pl. 1 nap társadalmi munka, nyári feladatok stb.) Másrészt *szeptemberben az új alapszervezetek megalakulásakor áprilisig tartó munkaterveket kell készíteni* a határozatba foglaltak szerint. *Ennek határideje szeptember 25.*

MINDEN ALAPSZERVEZETI *munkatervnek három részből kell állnia. Tartalmaznia kell az alapszervezet által kitűzött célt, az alapszervezet akcióit, megmozdulásait, együttes vállalásait, és az alapszervezet valamennyi tagjának egyéni feladatát.* Az alapszervezeti taggyűlés által elfogadott terveket a kari vezetőségeknek a megjelölt határidőkig be kell adni. Ezért az alapszervezeti KISZ-titkár a felelős.

Az alapszervezeti és egyéni munkánál nem vállalás kérdése, de *az 1975. évi taggyűléseken értékelni kell az alapszervezet szervezeti életét;* taggyűlések rendszerességét, a tagdíjfizetést, az alapszervezet tagjainak részvételét a közösségi életben. Ezek valamennyi KISZ-tagnak a szervezetbe történt belépésekor vállalt kötelességei, amelyeket feltétlenül értékelni kell annak eldöntésekor, hogy méltó-e a KISZ-tagságra valaki. Mivel célunk a munkába történő bevonás, *az alapszervezetek a figyelmet elsősorban azokra irányítsák, akiknek állandó megbízatásuk, konkrét munkájuk nincs, vagy elenyészően kevés.*

A végrehajtó bizottság a következőket ajánlja: elsősorban olyan megbízatásokat adjanak az alapszervezetek, illetve olyan feladatokat vállaljanak a KISZ-tagok, amelyek az alapszervezeti közösség és a KISZ-tag egyéni fejlődését egyaránt szolgálják (különböző alapszervezeti rendezvények szervezése, lebonyolítása, politikai viták vezetése stb.). Ajánlja a vb a különböző fizikai, társadalmi munkaakciókon való részvételt, amelyek elsődleges célja a vietnami szakmunkásképző intézet költségeihez való hozzájárulás. Munkalehetőségeket nyújtanak ezen kívül az alapszervezet által szervezett társadalmi munkaakciók, építőtáborok, nyáron a külföldi építőtábori csere és az AIESEC keretében hozzánk érkezők fogadása, kísérése, programjaik szervezése. A szakbizottságok is bőven nyújtanak munkalehetőséget, hiszen pl. a középiskolás politikai csoport, a külföldi hallgatókat patronáló csoport, a nemzetközi kapcsolatok bizottsága, a szakmunkásképző intézeteket patronáló csoport a jelenleginél lényegesen több aktivát tudna foglalkoztatni. A kollégiumi, kulturális és egyéb területek is számos munkalehetőséget adnak. Arra azonban feltétlenül figyelniük kell az alapszervezeteknek, hogy *a megbízatásoknál, vállalásoknál a formális elemeket feltétlenül kerüljék el, s csak tényleges feladatokat adjanak.*

Nem lehet eléggé hangsúlyozni a szervezethez tartozás, a szervezettség, a fegyelem, a demokrácia és a centralizmus szerepét, mert e téren *sok még az egoista, kispolgári-intellektuell illúzió, ami úgy képzeli: az intézmény (a KISZ stb.) fegyelme véget vet a „forradalmi önnyilvánításnak", mert a spontán lázadás főerényét a szervezetben elnyomják.*

Vannak-e, akik — bár tagjai a KISZ-nek — előkelő különállással szemlélik a „naivak" igyekezetét, nem adva fel „egyéniségüket" s fenntartással fogadva mindent, ami felülről, vagy a „lelkesedőktől" jön? Akik „igazinak" tartva magukat, nem avatkoznak a formálisnak bélyegzett, „piszkos" gyakorlatba? Az örök „igényes" kibicek ők, akiknek semmi sem elég jó, ám kezüket be nem piszkítanák azzal, hogy segítenek jobbá tenni.

Ha vannak még ilyenek, akkor a szervezett forradalmiságról sem vitáztunk eleget, vagy nem elég konkrétan és személyekhez, legalábbis típusokhoz szólóan.

Úgy vélem, *a forradalmi tettek mozgalmi feladatokhoz való feltétlen kötődését,* azt, hogy csak e szférában lehetséges a társadalmi viszonyok haladó átalakítására irányuló tényleges objektivizáció; *még vannak, akik vitatják.*

Ezek közül ténylegesen kikerülnek olyanok, akik *a szervezetet vitaklubnak tartják,* akik azt hiszik: elég, ha beleszólnak egy vitába, a határozatok végrehajtását, a forradalmi aprómunkát meghagyják másnak.

Néhány szót a konkrétságról, amit majd minden hozzászóló hiányolt a többiek cikkében.

Miről van szó? *Lehet-e, kell-e recepteket adni a KISZ-munkára egy ilyen vitában?*

Nem lehet és *nem kell,* mert ilyenek egyébként sincsenek. Lehetne vitázni egy KISZ-vezetőség munkastílusáról, de az tárgyát tekintve egy másik vita.

Itt a korszerű forradalmi magatartás lényegéről, annak lehetőségéről és szükségéről volt szó, különböző vonatkozásokban.

Valóban volt itt-ott elvont elméletieskedés, (ügyetlenség a jószándék mellett), amin sokat javított *Mihály Albert legutóbbi írása egy új párttag:* Sallai Miklós bemutatásával. *Konkrét, világos példa volt ez,* olyan adalék a vitához, hogy egy szóval sem állította, hogy beleszól, csak a tény erejével beleszólt és állástfoglalt abban: *hogyan lesznek forradalmárok?*

Miért kell hangsúlyoznunk a forradalmi tettek konkrétságát?

Azért, mert a *forradalmi tett, lényegét tekintve rendkívül elvont; a társadalmi- termelési viszonyoknak megérett, objektív szükségszerűségének megfelelő átalakítása.* Vagyis minden társadalmi forradalom e viszonyok átstrukturálására irányuló osztályharc, tekintve, hogy az osztályok (és osztályérdekek) létezésének viszonyai között e formaváltozások automatizmusa kizárt.

Ez a lényeg azonban csak a sok mindennapi és hősies, politikai és gazdasági, pedagógiai és adminisztrációs, termelési és tudati szférákban megvalósuló *apró forradalmi tettek közös eredője, eredménye lehet.* A viszonyokat nem lehet emberiebbekké tenni; általában csak konkrétan, ott ahol kötődik az ilyen érték orientációjú egyén.

Ezért nem tételezhető a fenti cél a maga elvontságában. *Az egyénnek pontosan tudnia kell; mely konkrét szférában kötődik a gyakorlathoz, jól értve az adott valóságszféra szakmai, emberi érdek és erkölcsi stb. vonatkozásait, mert csak ott tud változtatni, ahol van.* (Vagy, ahol lesz, amire készül.) Rossz közgazdászból nem lehet jó forradalmár, mint ahogy rossz munkásból sem lett az soha.

Az elvont elméletieskedés, frázispufogtatás, üres moralizálás valóban eltávolít a forradalmi cselekvéstől. Az is érthető, ha több hozzászóló kifejezte e veszély iránti aggodalmát. A lenini figyelmeztetés, akár a forradalmi tudatosság és szervezettség, akár pedig a konkrét helyzet, konkrét elemzése; a forradalmi tett konkrétságára vonatkozólag: ma is időszerű.

Végezetül: a magasabb igényszint, magasabb önbecsüléssel jár. Joggal lehet büszke meggyőződésére az a fiatal, aki tetteiben valóra váltja azt. Mégis hangsúlyoznunk kell, amit a hozzászólók nem hangsúlyoztak: a szerénységet ezen az úton. *Lenin* írta: *„Az igazi forradalmárok legtöbbször éppen akkor törték ki nyakukat, amikor a forradalmat nagybetűvel kezdték írni és csaknem valami isteni tüneménnyé avatták."*

Ezen a téren is van még átgondolnivalónk. Ennyit eszmecserénk néhány tanulságáról, tudva, hogy a vita más fórumokon ezután is folyik tovább.

Dr. Csőke Pál

Tárlat

A Kinizsiben: Bálint Endre festményei

Bálint Endre kiállításának megnyitása egyszerre könnyű és nehéz. Könnyű, mivel a kritikusok és művészettörténészek a szokottnál is több kategóriát kényszerítettek rá: szentendrei, individualista, álmodozó, szorongó, szürrealista, népi, groteszk stb., stb. A kiállítás bevezetésének nehézsége éppen ebből a sok kategóriából adódik: ki kell szűrni a meghatározó és valóban karakterisztikus jellemvonásokat, melyek a most bemutatott festményeken is fellelhetők és nyomon követhetők.

Kezdjük tehát azzal, hogy Bálint, aki 1914-ben született, s aki már a második világháború előtt (1938-tól) a Népszava műkritikusaként dolgozott, egy helységnévhez vissza-visszatér, s ez a név: Szentendre. Ha stílust határoz meg, ha személyes élményekről beszél, ha művészt értékel: Szentendre nem maradhat ki a cikkből. Érezzük, és a kiállított képeken érzékelhetjük is, hogy ez a kisváros alapvetően determinálta Bálint Endre festészetét. A vissza-visszatérő szentendrei formák, a tipikus ablakkeretek, a jelképi erejűvé nőtt hullám és szigony alakú ablakrács mindig fontos szerepet játszanak a művész képépítésénél. Ugyanakkor nem tagadható le, s úgy tudom, hogy Bálint Endre nem is igyekszik letagadni azt, hogy az ő igazi példaképe és szellemi mestere, elődje Vajda Lajos. Vajda, aki a XX. századi magyar művészet egyik legjelentősebb mestere, nemcsak a közös alkotótér (Szentendre), s még csak nem is a közös téma révén rokonítható a bálinti művészettel. A szálak ennél sokkal mélyebben húzódnak: a tartalom, a mondanivaló a híd kettőjük művészete között: olyat mondani a magyar népről, hogy az új és igaz legyen, és mégis a mélyről, a gyökerektől eredjen. E cél miatt tartják sokan Bálintot népies művésznek. Ez a jelző azonban ma már annyira lejáratott, olyan sok művész keresi „tiszta forrásként” a népművészet világát, hogy e jelzőt a művészre kényszeríteni nem helyes elgondolás, hiszen ezzel őt is az alacsony népieskedők közé degradálnánk. A Bálint Endre festette képek sokkal inkább egy közép-európai egyetemes kultúra jeles alkotásai, mintsem egy kizárólagos magyar művészet képviselői. Azért érezték művészetét hazánkban franciásnak, s Franciaországban magyarnak, mert meg tudta valósítani azt az elképzelést, amit még Vajda Lajos tűzött a magyar művészet elé: miszerint hidat kell hogy képezzen a Nyugat és a Kelet művészete között.

Nem rajzolnánk megfelelő képet a bálinti művészetről, ha nem adnánk igazat azoknak, akik Bálintot szorongónak álmodozónak tartják. Ő tipikusan az a művész, aki egy parányi álom- vagy emlékképből kompozíciót tud formálni, aki gyermekkori szorongásait és félelmeit hitelesen és őszintén tudja most is a vászonra vetíteni. Egy rövid idézettel szeretném megvilágítani az előbb elmondottakat. Bálint írja a Hazugságok naplójából címen összegyűjtött publikációi és önéletrajzi írásaiból válogatott kötetében: „...az én festészetem létre sem jött volna szorongásaim nélkül, félelmeim nélkül, és nosztalgiám nélkül. Ez a piktúra engem tartalmaz, játékaimmal, álmaimmal, szenvedéseimmel és szenvedélyeimmel együtt.”

Így próbáljuk tehát megközelíteni az itt bemutatott képsorozatot, mely Kép-szonettek címen vonult be a művészettörténetbe. Az itt látható kis méretű képek egy-egy alapmotívumnak, egy-egy alapérzésnek a tolmácsolói. Minden motívum, minden érzés átélésével és elfogadásával egy lépéssel közelebb kerülünk Bálint Endre festészetéhez, és egyben a minket körülvevő szellemi légkör és valós világ teljesebb megértéséhez.

Bálint Endre kiállítása a Kinizsi Klubban május 17-ig tekinthető meg.

Chikán Bálint

Menyecskeöltöztetés **Fotó: Bajusz Károly**

„Szocialista vállalat”

Ezen tájékoztató célja, a Koordináló Tanács tagjainak folyamatos informálása, főirányban történt eseményekről, jelentősebb munkálatokról.

A Koordináló Tanács elnöksége 1974. március 22-én tartott ülésén áttekintette az egyes kutatási irányok helyzetét, a középtávú terv kiegészítésére, módosítására vonatkozó javaslatokat, a januári Koordináló Tanács üléshatározatainak végrehajtását.

Megállapítható, hogy a múlt évről áthúzódó kutatások nagy része befejeződött, még néhány tanulmány minősítése folyamatban van.

A szakértői tanácsok megvitatták az elmúlt év kutatásait és több új témát jelöltek meg. Lépések történtek a Koordináló Tanács ülésén felvett problémák kutatásának beindítására, mindenekelőtt a vállalati struktúrákkal kapcsolatos kérdések tisztázása érdekében. A vállalati szervezés és irányítás témakörben elsősorban szociológiai, pszichológiai témákkal bővült a középtávú terv.

Fokozott igény jelentkezik a témák koncentrálására, szintetizáló tanulmányok készítésére.

„A vállalati kereskedelmi funkciók fejlesztése” című irányban szélesebb körű vállalati szakemberekből álló értekezlet elé kívánják vinni a kutatásokra vonatkozó új elképzeléseket.

Több irányhoz érkeztek regisztratív jellegű témákban benyújtott tanulmányok, másrészt újabb kutató helyek jelentkeztek ilyen témákkal (pl. a Keszthelyi Agrártudományi Egyetem, amely az agrártudományi kutatások koordinálásával van megbízva, nyújtotta be középtávú tervét, amelyben több, a főirányt is érintő kutatási feladat szerepel).

A tudományos ülésszak anyagai elkészültek, a kiadóval való tárgyalás folyamatban van.

Az egyes irányok május közepéig zárják le az 1974-re vonatkozó szerződéseket, így a pénzügyi keretek véglegesítése is ekkor lesz aktuális.

További publikációs lehetőségeket jelzett a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, amely a főirányban elkészített jelentősebb tanulmányok közlésére ad lehetőséget.

A távlati terv kiegészítésére vonatkozó javaslat előkészítés alatt van, amelyet előreláthatólag júniusban tudunk Koordináló Tanács elé vinni.

A Koordináló Tanács legutóbbi ülésén felmerült, hogy az elkészült jelentősebb tanulmányokról rövid tartalmi ismertetést is adjunk a tanács tagjainak. A mintegy 36 tanulmány rövid ismertetését — opponensi vélemények összefoglalásával — tartalmazó tájékoztató szerkesztési munkái előreláthatólag áprilisban fejeződnek be, és az ekkorra elkészült tájékoztatót a Koordinációs Tanács tagjaihoz eljuttatjuk.

Még egy jelentősebb eseményt említünk meg. A FÉKON Férfi Fehérneműgyár és az MKKE számviteli tanszéke közös vállalati kutatást indít be, amelyben jelentős számú gyakorlati és elméleti szakember vesz részt. E kezdeményezés úttörő jellegű annyiban, hogy a vállalati kutatások legtöbb problémáját kívánja vizsgálni, a főirányban elért alapkutatási eredményekre támaszkodva.

Koordináló Tanács titkársága

Dobos Péter:

Száz forint

Én adok száz forintot,
te is adsz száz forintot,
mindenki százat ad.

A cél közös,
de pénzünk nem marad.

Neked ha nem marad
nem iszol szombaton
senkinek nem fizetsz
se bort se kenyeret
zsebedben nem csörög
de azért lesz söröd
zsebedben nem ropog
de azért lesz borod
fizeti boldogan
akinek pénze van
mert tudja: cimbora
s ha nincs is lesz bora
mert tudja hogy ha lesz
mindenért megfizetsz

Neked ha nem marad
nem veszel beat-lemezt
nem hallgatsz Omegát
Metrót vagy Koncz Zsuzsát
nem mégy el moziba
nem táncolsz éjszaka
nem szívsz egy hét alatt
százat csak hatvanat
végtére hogyha kell
otthonról látnak el

Én adok száz forintot
te is adsz száz forintot
mindenki százat ad
a cél: mulatni
jóllakni inni inni
míg egy vasunk marad

S egy vasunk sem marad!

Neked ha nem marad
nem érzed jól magad
nekem ha nem marad
minden szakad!

Eötvös Oszkár

Hal jegyében született

Zuhogó fények,
Víz ver át a gáton,
Halakat hord a partra,
Pusztítják egymást halomra.

Halászok jönnek,
Szedik össze a prédát,
Viszik a piacra, eladják.

Omladozó ház.
Szekrények, fogasok.
Mindenütt megölt halak,
Zöld testük vértől ragad.

Úszó halfelhők
Pikkelyüket szórják,
Betakarják az eget,
a lehulló formák.

A lehulló formák...
Szívedben képeznek éket,
Hal jegyében született
Zuhogó fények,

Kialszanak, kialszanak.

„Lehet, hogy Truman Capote ezt a műfajt nem-regény regénynek nevezné...”

Nekem is vannak kedvenc íróim, festőim, költőim, sőt, ez lehet, hogy egy kicsit bizarrul hangzik, kedvenc közgazdászaim és atomtudósaim is. John K. Galbraith az ilyen kedvencek közé tartozik, és így természetes, hogy amikor a napokban megláttam az Egyetemi Könyvesbolt kirakatában — az azóta már szétkapkodott — „Győzelem” című művének egy példányát, az első dolgom az volt, hogy bementem és megvettem a könyvet. A második pedig az, hogy még aznap kiolvastam.

Galbraith-ről mindenki tudja, hogy közgazdász és politikus, vagy, hogy divatosan fejezzem ki magam: „politológus”. Ez a könyve azonban mégsem a Közgazdasági és Jogi Kiadónál vagy a Kossuthnál, hanem az Európánál, a Modern Könyvtár sorozatban jelent meg, és ott is egy nagy „P” betűvel a fedelén, ami a szépprózát tartalmazó köteteket jelöli. Valóban: Galbraith műve nem tanulmány, nem is valami pamflet, hanem regény. Ahogy maga írja könyvének „magyarázatában”:

„Sokáig haboztam, hogy regénynek nevezzem-e ezt a kis tanmesét: hiszen az olvasó előbb-utóbb úgyis rá fog jönni, hogy a szerzőben a nevelési szándék túlságosan is erős. Lehet, hogy Truman Capote ezt a műfajt „nem-regény regénynek” nevezné...

Ezt a történetet cikkekben és előadásokban már megpróbáltam korábban is elmondani. De aztán eszembejutott, hogy talán vannak olyan igazságok, melyeket egy regény fejezhetne ki a legjobban.”

Galbraith tanmesét mond, tanmesét az amerikai külügyminisztériumról, arról, hogy hogyan születik egy-egy nagyhorderejű külpolitikai döntés az Egyesült Államokban, arról, hogy milyen kicsinyes és voltaképpen nevetséges kishivatalnokok intézik ennek a hatalmas nemzetnek a sorsát. A regény története a következő: adva van egy átlagos közép-amerikai banánköztársaság, egy átlagosan korlátolt, és az átlagosnál kapzsibb diktátorral, Puerto Santos egyre inkább ennek a diktátornak, Martineznek a személyes tulajdonává válik, Martinezé lesznek a földek, az ültetvények, a meglevő néhány gyár és az összes csinosabb asszony és lány.

Puerto Santos népe jó harminc éven át békésen tűrte Martinez uralmát, de a pohár még Latin-Amerikában betelik egyszer. Egy nem különösebben zajos, vértelen puccsal eltávolítják Martinezt és pereputtyát a hatalomból és egy igazoltan liberális, antikommunista ideiglenes kormány veszi át Puerto Santosban a hatalmat. De az amerikai külügyminisztériumban mégis kitör a pánik. A Puerto Santos körzetének ügyeivel megbízott csoportfőnök a fejébe veszi, hogy Puerto Santosban a kommunista hatalomátvétel fenyeget. Beindul a gépezet: megvonják a segélyeket, nem ismerik el a kormányt, ügynököket szerveznek, mozgósítják a haditengerészetet, a flottát és a légierőt. A nyomás egyre fokozódik a puerto santosi kormányra, lázasan tevékenykedik a CIA, a külügy és az Amerikai Államok Szervezete. Az eredmény nem is marad el: az ideiglenes kormány napok alatt megbukik, a hatalom pedig az elkergetett diktátor fiának a kezébe kerül. A válság — legalábbis látszólag — megoldódott.

De miért ez a rémület az amerikai külügyben? És honnan veszik azt, hogy Puerto Santosban kommunista veszély fenyeget? A válasz egyszerű. Ha nincs kommunista veszély, de mégis megdöntik a liberális kormányt — nos, akkor legfeljebb a puerto santosiak járnak rosszul, a külügyben ez senkit sem zavar. Egy diktátor ide vagy oda, mit sem számít. De ha — esetleg, netalántán — mégis lenne egy kommunista vagy akár baloldali szocialista abban a kormányban? És ha államosítják az amerikai tőkét? Ezért ki a felelős? Nyilván a külügyben az az ügyintéző, aki Puerto Santos körzetéért felelős. Ha Puerto Santosban megjelennek a „vörösök”, akkor a megbízott ügyintéző repül az állásából, hiszen az ő feladata lett volna mindezt megakadályozni. Maradjon hát inkább a jó öreg Martinez család egyszemélyi — pardon egycsaládi — diktatúrája, ők ugyan bezsebelik az ország nemzeti jövedelmének nagyobbik hányadát, de legalább nem „vörösök”. Mégcsak nem is „rózsaszínűek”.

Galbraith — úgy hiszem — elérte azt a célját, hogy nevetségessé tegye az amerikai külügyminisztériumot, azt a mechanizmust, mely az amerikai külügyi döntéseket megelőzi. Ezt a nevetségességet még csak fokozza a regény befejezésével; az új diktátor, az ifjú Martinez, akit az „amik” emelnek hatalomba, ugyanis egy dörzsölt és ravasz fickó, akinek az első dolga az, hogy az ameriakat átejtse. De mivel egy körmönfont politikusról van szó, ezt már nem veszik észre a külügyben. Az egész külügy megelégedéssel szemléli az ifjú Martinez uralmát — míg az a háttérben az amerikaiak kijátszásán és eltávolításán munkálkodik.

Galbraith könyve érdekes, izgalmas és nem utolsósorban egy sor olyan információt hordoz az amerikai külügyekről, melyet más forrásokból nehéz lenne megszerezni. Galbraith maga is dolgozott külügyi szolgálatban, az információi tehát hitelesek. És mivel egy vérbeli regényről van szó, azok is élvezettel olvashatják Galbraith sorait, akik egyébként egy száraz politikai vagy politológiai tanulmányt nem szívesen vennének a kezükbe.

Árva László —

Dallamok – nyolc hangszeren

Népi együttesünk műsorainak jellegzetessége, hogy a zenekar külön számokkal is fellép. Előadásaiknak egyik legsikeresebb része, Füstös László, a zenekar tagjának produkciója, régi népi hangszereken ad elő ismert és ismeretlen dalokat. Felkeltette érdeklődésemet még az is, hogy az egyetemet nemrégen fejezte be, és jelenleg a matematika tanszék külső munkatársa. Egy este próba előtt kérdeztem arról, hogy hogyan ismerkedett meg ezekkel a különös hangszerekkel.

— Első általános iskolás koromtól zenei iskolába jártam Pápán. A zetanulást már ekkor elkezdtem. Az ottani zenekarban oboa volt a hangszerem, de tanultam zongorázni, dobolni és gitározni is. Itt Pesten az egyetem zenekarában nem tudtam tovább hangszeremen játszani, mert az együttesnek nem volt oboája. Vettem tehát egy furulyát és ezen magam kezdtem el tanulni.

— Milyen hangszereken játszol még?

— Töröksípon, dudán és citerán. A fogásokat mindegyiken magam sajátítottam el, gyakran megesett, hogy a lyukas órákban is bejöttem ide a próbaterembe gyakorolni.

— Mi az érdekessége ezeknek a hangszereknek?

— A töröksípot a XV. században lovassági kürtnek használták, érdes, különös hangja miatt. A dudának már a formája is rendkívül szokatlan, játék előtt fel kell fújni, több síp áll ki belőle. A dudához fűződik egy személyes élményem is. Két évvel ezelőtt a népi együttessel Angliában jártunk. A közönséget teljesen meglepte, hogy a skótokon kívül máshol is ismerik a dudát, s a lapokban „Megdőlt a skótok hegemóniája” címmel írtak rólunk.

— Hogyan szerepeltetitek ezeket a hangszereket a zenekarban?

— Van citerazenekarunk. Létrehoztunk kvartetteket, ahol fuvolát, klarinétot és brácsát használnak kíséretként, és dudát vagy citerát szóló hangszerként. A közönség mindenütt nagy tetszéssel fogadja ezeket a blokkokat.

— Honnan szerezted be a kottákat és a hangszereket?

— A Népzenekutatóban és daloskönyvekből írtam ki dallamokat, a hangszereket pedig Bige József és Bársony Mihály népi hangszerkészítőktől vásárolta a kultúrosztály hosszas rábeszélésem után.

— Mit jelent számodra a muzsikálás?

— Mint matematikusnak, sajnos, egyre kevesebb időm jut erre a hasznos és szórakoztató hobbyra. A muzsikálás megnyugtat, pihentet. Nagyon jó a zenekar légköre, szeretünk együtt zenélni. Eddigi szereplésünk szép élményt nyújtottak és sok tapasztalattal gazdagítottak.

— További szép muzsikálást kívánunk. És köszönjük az interjut.

— B —

Mi is játszunk, ők is játszanak!

— Mit tudsz a Sebő együttesről?

— Kik azok? Ne haragudj, de most nem érek rá!

— Mi jut eszdbe, ha ezt a nevet hallod, Sebő együttes!?

— Táncház, népzene. — És még? — Daltanulás, tánc!

— Szoktad őket hallgatni?

— Igen.

Kedden este a Műszaki Egyetem R-klubjában találkoztunk.

Az előadás után Sebő Ferivel beszélgettem. Mindketten kimelegedve, a táctól és muzsikától mámorosan, de egy kicsit fáradtan kezdtünk hozzá a beszélgetéshez.

— Kik az együttes tagjai?

— Halmos Béla, Koltay Gergely és jómagam.

— Mit csináltok most?

— Nemrég jöttünk haza Japánból. Itthon újra munkához láttunk. Nyaranta vidékre járunk gyűjteni. Természetesen nem a „vakvilágba" megyünk. Az akadémián már előzetes gyűjtések alapján rendelkezésünkre állnak azoknak az embereknek a címei, akikhez érdemes elmenni.

— Hogyan fogadnak az emberek, amikor bekopogtok az ajtajukon?

— Amikor lemegyünk, nem elég azt kérni, hogy játszanak valamit.

Tudni kell jó előre, hogy mi az, amire „számítani" lehet. Éppen ezért nagyon fel kell készülni a „gyűjtésre". Azok a darabok, amelyek minket érdekelnek, nagyon régiek, porosak már. Sok esetben olyanok, amelyeket két generációval korábban rendeltek a zenészektől. Ezért arra kérjük az idős zenészeket, hogy olyat játszanak, amilyet egykor az öregapjuknak húztak. Mi is játszunk, ők is játszanak!

— Gondolom, nemcsak a zene, a tánc, hanem az emberek is érdekelnek benneteket. Felhasználjátok-e ezeket valamire?

— Természetesen! Amikor beszélgetünk, nemcsak énekeltetjük őket, hanem el is beszélgetünk velük. Ilyenkor a magnó be van kapcsolva, és nagyon kedves történeteket, több generációs népszokásokat rögzítünk. Egyenlőre csak gyűjtjük az anyagot. Hogy mi lesz belőle?! Azt még nem tudom.

— Ahhoz, hogy kiválogassátok az igazán értékes dalokat, valamilyen zenei előképzettségeteknek kell lennie!

— Gergely jelenleg is a Zeneművészeti Főiskola fuvola tanszakára jár. Béla és én zeneiskolába jártunk.

— Hány hangszeren játszotok?

— Tekerő, hegedű, brácsa, citera, bőgő, ütőgardon, fuvola, duda, töröksíp, furulya.

— Most nem tanultok valamilyen új hangszeren játszani?

— Nem! Egyelőre az eddig megtanultakon szeretnénk tökéletesíteni tudásunkat.

— Ki inspirált benneteket arra, hogy népzenével, és a népzene hagyományainak kutatásával foglalkozzatok?

— Még régebben József Attila versfeldolgozásokat csináltunk. Önkéntelenül olyan zenei megoldásokat használtunk, mint a régi népzene, anélkül, hogy tudtunk volna róla. Ez József Attilából valahogy következett! Aztán a néprajzosok figyelmeztettek arra, kár újra kitalálni azt, amit meg lehet tanulni.

— Nagyon érdekes hangszereitek vannak. Gondolom, ezek komoly pénzbe kerültek. Honnan vettétek rá a pénzt?

— Amit itt látsz, mindent saját erőnkből vettünk.

Fellépéseink bevételéből fedezzük teljes felszerelésünket.

— Nagyon sok helyen játszotok. Többek között egyetemi klubokban is!

— Hogyan fogadnak benneteket az egyetemisták?

— Jó tapasztalataink vannak, de nagyon szívesen megyünk le vidékre, ahol talán sokkal érzékenyebb és nyitottabb közönségre találunk.

— És az utolsó kérdés! Milyen célotok van a zenével? Mit szeretnétek elérni az embereknél, mire szeretnétek megtanítani őket? A fiatalok, egyáltalán az emberek igénylik-e az ilyen fajta közösségi életet?

— Feltétlenül. Keresik is ennek a kereteit, egyre több klub alakul és remélem, hogy még sokkal több is lesz. Jó dolog együtt énekelni, táncolni! Szeretném, hogy az embereknek közük lenne egymáshoz! És hogy a zene mennyire alkalmas erre, hogy az emberek között levő űrt betöltse, ezt már előttem is észrevették! Ezt nem mi találtuk ki.

— Ahogy ígértem ez volt az utolsó kérdés! Remélem legközelebb itt az egyetemen a koncertsorozaton hallhatunk titeket. Köszönöm!

Szamosi Zsuzsa

SPORT

Felszabadulási Kupa Szegeden

Idén harmadszor került megrendezésre a Tudományegyetemek Felszabadulási Kupája. Ez évben Szeged látta vendégül a csapatokat.

Április 8-án indult delegációnk, akik már a vonaton is kitűnő hangulatot rögtönöztek. Nagy Gyula, a kosárcsapat center csillaga bemelegítésül majd három órán át játszott és énekelt gitár kíséretében. A csapat többi tagja különböző zajkeltő eszközökkel (síppal, dobbal..., csörgővel) fokozta a hangerőt. Ezek az eszközök később is nagyon hasznosnak bizonyultak, a szurkolók ügyesen felhasználva, szárnyakat adtak az éppen küzdő csapatnak.

Megérkezésünkkor már vártak bennünket a meghívott jugoszláv vendégek. Részvételükkel a labdarúgó torna színvonalasabbá vált.

Az eredmények idén gyengébbek voltak, mint tavaly, Debrecenben. Csak a labdarúgó csapat nyert bajnokságot, és az asztaliteniszező lányaink ezüstérmet.

Meg kell azonban említeni, hogy ezt a versenysorozatot mi tömegsport-találkozónak gondoltuk. Sajnos más csapatok nem így voltak ezzel és sok NB I-es és NB II-es játékost hívtak erősítésül. Azt hiszem, végre helyére kellene tenni ezt a rendezvénysorozatot, és megállapodni abban hogy minőségi vagy tömegsportrendezvényt akarunk-e szervezni.

Spielmann János

Óriási szenzáció!

1974. április 29-én hétfőn, 13 órakor tanár—diák kosárlabda-mérkőzés! A tanárcsapat összeállítása: Sörés (stat.), Bánfi (pü.), Mészáros (üsz.), Forgács Cs. (agrár), Vajda (pg.), Zsadányi, Török, Kelemen (testn.), Forgó (mat.) és BEREND T. IVÁN, egyetemünk rektora! Gyere korán, hogy legyen helyed a KINIZSI sportarénában!!!

1974. április 28-án 14 órakor Úttörőstadion. (Vasárnap) 14 órakor ELTE—Közgáz. női nagypályás labdarúgás, 14,45 perckor tanár—diák férfi nagypályás labdarúgó-mérkőzés. Tanárok: Hagelmayer, Bánfi (pü.), Zalai, Németh, Bugnits (terv.), Vajda, Erhardt (pg.), Szegvári (k. ker), Palatitz (ipg). Forgács (agrár).

Továbbra is az élmezőnyben

Semmi hátsó gondolat nincs abban, hogy NB I-es női röplabdacsapatunkról éppen egy vereségi széria után írunk. Aki ismeri a bajnokság erőviszonyait, annak nem meglepetés a NIM-től és az Újpesti Dózsától elszenvedett vereség. Pusztán a sorsolás szeszélye volt, hogy a „feketelevest" ilyen gyorsan kellett kikanalazni. Nincs pánikhangulat, nem vagyunk felháborodva, senki sem követel fejeket, tudomásul vesszük, hogy bejött a papírforma és bízunk abban, hogy a jövőben is bejön, mert az már sima győzelmeket jelent. Női röplabdacsapatunk változatlanul egyetemünk legpregnánsabb képviselője a magyar sport élmezőnyében, s ezért kötelességünknek érezzük, hogy időnként beszámoljunk a szakosztályban folyó munkáról, felnőtt és junior csapatunk bajnoki szerepléséről.

— Hogyan látja a felnőtt csapat helyzetét Nagy Béla edző?

— A bajnokság kezdetekor a 3—5. hely valamelyikének megszerzését tűztük ki célul. A NIM és az Újpest a bajnoki mezőnyben külön klasszist képvisel, nekünk a Bp. Spartacussal és a Vasas Izzóval kell versenyezni, ha dobogóra akarunk kerülni. A lehetőségek reális megítéléséhez azonban tudni kell azt, hogy ezeknek a csapatoknak (és még többnek is) heti edzésszáma kétszerese a miénknek. Hogy mégis lépést tudjunk tartani velük, az elsősorban tehetséges játékosanyagunknak és a lányok átlagon felüli lelkesedésének köszönhető. Mi a klubvezetőségtől a klub erejéből tellő minden támogatást megkapunk. Nem tudunk viszont heti 3—4 edzésnél többet tartani. (A csapat tagjai közül 4 hallgató, 3 tanár az egyetemen.) Nem tudunk edzőtáborba vonulni és nem tudunk egy rangadó megnyerése után tízezer forint prémiumot szétosztani a játékosok között, mint ahogy az ellenünk elért győzelem után a Vasas Izzó megtehette. Ezt nem azért mondom, mintha a prémiumtól jobban játszanának a lányok, de látható, hogy ellenfeleink azért más körülmények között készülhetnek. Balszerencsénk van az idén a sérülésekkel. Gál Marika — válogatott — kivárta az egy évet, hogy hozzánk kerülhessen, s mikor már játszhatott volna, porcleválás miatt meg kellett operálni. Biszku Zsuzsát szemsérülése, majd Biszku Évát izomsérülése miatt kellett nélkülözni, pedig ők Szatmárival csapatunkat a válogatottban is képviselik. Két nagy riválisunk ellen — Spartacus, Izzó — tavasszal idegenben játszottunk. Ha győzelemre nem is, de néhány játszma megnyerésére feltétlenül számítottunk. Egyet-egyet sikerült is hoznunk, bár az Izzó ellen akár kettőt is nyerhettünk volna, hiszen a negyedik játszmában 9:3-as vezetés után vesztettünk. Tekintettel arra, hogy a játszmaaránynak várhatóan döntő szerepe lesz a helyezések kialakulásában, ilyennek nem lett volna szabad előfordulnia. Miben bízhatunk? Ha mondjuk ellenfeleink keresztbe verik egymást. és itthon sikerül őket 0-ra legyőzni, továbbá nem adunk le szetteket a kisebb tudású csapatoknak, megszerezhetjük a harmadik helyet. Ez mellesleg komoly pénzjutalommal is jár.

— A klub vezetősége a februári közgyűlésen, a szakosztály elé célul tűzte ki az utánpótlásnevelés megoldását. Mi a helyzet ezen a téren és mennyiben számíthat a felnőtt csapat a juniorokra? A választ Kelemen Endréné, a junior csapat edzője adja meg.

— Minket hátrányosan érintett a Röplabda Szövetségnek az a döntése, hogy minden NB I-es szakosztály köteles a junior bajnokságon is csapatot indítani. Mivel nálunk hiányzik ez a korosztály, nem tehetünk mást, mint azt, hogy ifjúsági csapatunkat neveztük. Így a mi 17—18 éves lányaink 20—21 éves átlagkorú együttesekkel mérkőznek. A pillanatnyi eredményeket tekintve ez számunkra nem kedvező. Ugyanakkor megvan az az előnye, hogy játékosaink így szorosabban fejlődhetnek, s mire ők is juniorok lesznek, egyenrangú ellenfelei lehetnek a legjobbaknak. A jövőben szeretnénk serdülő és ifjúsági csapatot is szervezni. Jártunk a kerület iskoláiban, s kértük a testnevelőiket, segítsenek a munkánkban. A fiatalok bevonásával és nevelésével emelhetjük utánpótlásunk színvonalát, bár meg kell mondanom, hogy kereteink között nem tudunk olyan széles bázist biztosítani, ami egyedüli erősítési forrása lenne felnőtt csapatunknak.

Női röplabdázóink változatlanul tartják helyüket az élmezőnyben, mint a föntiekből kiderül, a vezetők a jövőre is gondolnak. Ez egyben alapja is a további sikeres szereplésnek. A jó munka szép jutalma lenne egy bravúros bajnoki szereplés.

Bánki András

Vysoká Skola Ekonomická, Bratislava '74

Az állomáson mikrobusszal vártak, és virággal köszöntöttek bennünket a vendéglátók.

Az első esti vacsorázóhelyen kis zászlócska jelezte a magyar delegáció helyét, körülöttünk pedig a szovjet, bolgár, lengyel, NDK és csehszlovák zászlók tájékoztattak a résztvevőkről.

A „barátságnapokon", melyet a Pozsonyi Közgazdasági Főiskola 1974. április 2—8. között rendezett a szlovák fővárosban,

megjelentek azok a közgazdasági egyetemek, illetve főiskolák, amelyekkel a házigazdák valamilyen formában kapcsolatot tartanak. Így

Kijev két iskolája, Varsó, Szczecin, Krakkó, Berlin, Halle, Lipcse, Szófia és Várna iskolája küldte el delegációját.

Általában az ifjúsági szervezetek első titkárai vezették a küldöttségeket,

a magyarokat Major Ágnes (IV. évfoly. külker.) és e sorok írója képviseite.

A „barátságnapokat" kellemes légkör, jó hangulat, kemény munkatempó és kitűnő vendéglátás jellemezte. Nagy jelentőséget tulajdonítottak a találkozónak. A házigazda iskola állami vezetése éppúgy figyelemmel kísérte a rendezvénysorozatot, mint az ifjúsági szervezet tagjai, akik fáradtságot nem ismerve dolgoztak a napok sikeréért. Az eseményről tudósított a sajtó és a szlovák televízió is.

A pozsonyiakat az a cél vezérelte, hogy elmélyítsék az együttműködést és a barátságot az ifjúsági szervezetek között, a résztvevők kicserélják egymással a mozgalmi munkában szerzett tapasztalataikat.

A szervezeti élet, az ideológiai munka, TDK-mozgalom, nemzetközi építőtábor — akciók, üdülés, cserék — szerepeltek fő témaként az egyes napokon.

Mivel e cikk keretében az elhangzottaknak még az összefoglalására sem vállalkozhatom, a napok — talán legnagyobb horderejű — javaslatára térek ki, melyet a pozsonyiak terjesztettek elő. Ezek szerint:

1. *A „barátságnapokat" tegyük rendszeressé* és minden évben rendezze meg valamelyik közgazdasági főiskola, illetve egyetem. E napokra azok az iskolák legyenek hivatalosak, amelyekkel a rendező intézmény valamilyen formában kapcsolatot tart fenn és a napirenden szereplő témák nagyjából hasonlóak legyenek, mint a pozsonyi találkozón voltak.

2. *Az ifjúsági mozgalom egyes területeit osszák fel egymás között az iskolák, és vállalják egy-egy terület koordinálását.* Erre vonatkozólag már javaslatok is születtek: *az ideológiai munkát vállalnák a szovjetek, a kulturális tevékenység, klubélet lenne a lengyeleké, a nemzetközi TDK-találkozók koordinálását a pozsonyiak intéznék, a magyarok a tanulmányi munkát kapnák, a bolgárok pedig a nemzetközi építőtábor-akcióknál vállalnák a gazda szerepét.* Gyakorlatilag ez azt jelentené, hogy a területért felelősek egy „nemzetközi koordinációs bizottságot" hoznának létre, melynek minden országból lenne egy-egy tagja, akivel közvetlenül lehetne tartani a kapcsolatot. Az adott területen használatos munkamódszereket, tapasztalatokat, ez a bizottság gyűjtené össze, és küldené meg — a rendszerezés, szelektálás után — a többi intézetnek.

3. Egyéb területek információcseréjére vonatkozólag javasolták, hogy *az ifjúsági szervezetek értesítsék egymást jelentősebb akcióikról, határozataikról.* Elsősorban itt azokra gondolnak, amelyeket küldöttértekezletek fogadnak el és esetleg nemzetközi jelentősége van az eseménynek.

A fenti javaslatokkal a résztvevők egyhangúlag egyetértettek. Ez a maradéktalan támogatás azonban nem jelent maradéktalan elfogadást is, hiszen egyrészt a felvetett javaslatok konkrét megvalósulási formája még kimunkálásra vár, másrészt minden ifjúsági szervezetnek odahaza kell alaposan megtárgyalnia a kérdést, felmérnie a szükséges szervezeti és anyagi kereteket, és biztosításuk lehetőségét.

A kezdeményezésnek viszont örülünk, mert valóban a barátság elmélyítését és az ifjúsági szervezetek közötti internacionalista együttműködést hivatott szolgálni.

Janurik János

HÍREK

Ezüstérmet nyert egyetemünk irodalmi színpada Vámos Miklós Cédulák című művével az április 17-től 20-ig Debrecenben megrendezett országos egyetemi és főiskolai diákszínjátszó fesztiválon. Országos minősítésben szintén ezüst fokozatot kapott együttesünk.

AZ IPAR KAR április 20-án tartotta küldöttértekezletét. Mivel a gyűlés lapzártáig nem ért véget, tudósításunkat a következő számban közöljük.

Beszédes számok

Budapesten az elmúlt évben 268 egyetemi hallgatónak 130 900 forintot fizetett ki az Állami Biztosító a tanuló-baleesetbiztosítás alapján.

Kerületenkénti megoszlásban — a Műegyetem és a Kertészeti Egyetem jóvoltából — magasan a XI. kerület vezeti a baleseti statisztikát: 110 sérüléssel. Az V. kerületben 66, a VIII. kerületben 47 diák vette hasznát annak, hogy volt biztosítása.

A vidéki sorrend: Csongrád, Hajdú és Baranya megye, vagy ha úgy tetszik, Szeged, Debrecen és Pécs követi egymást a baleseti statisztikában.

A ÁB országos viszonylatban tavaly 277 320 forintot fizetett, 582 esetben a balesetet szenvedett egyetemi és főiskolai hallgatóknak.

Gergely mester

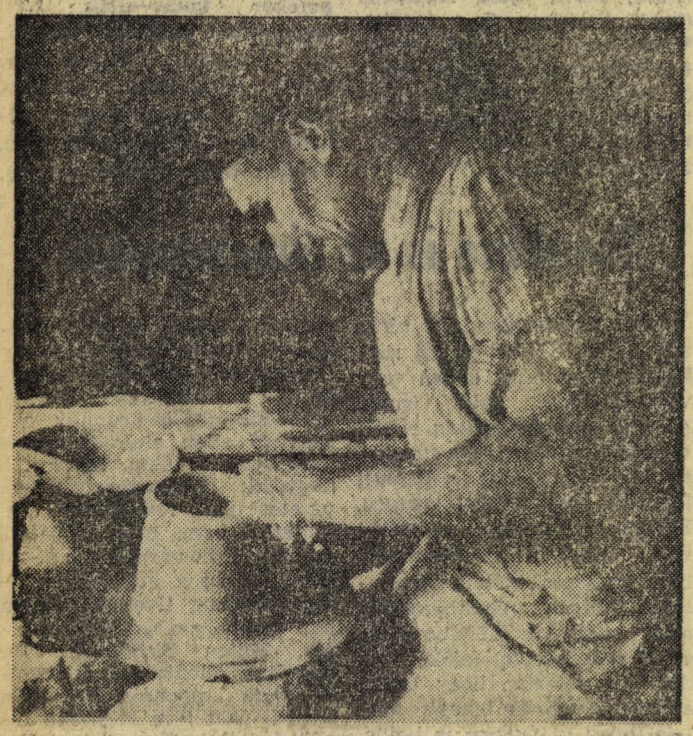

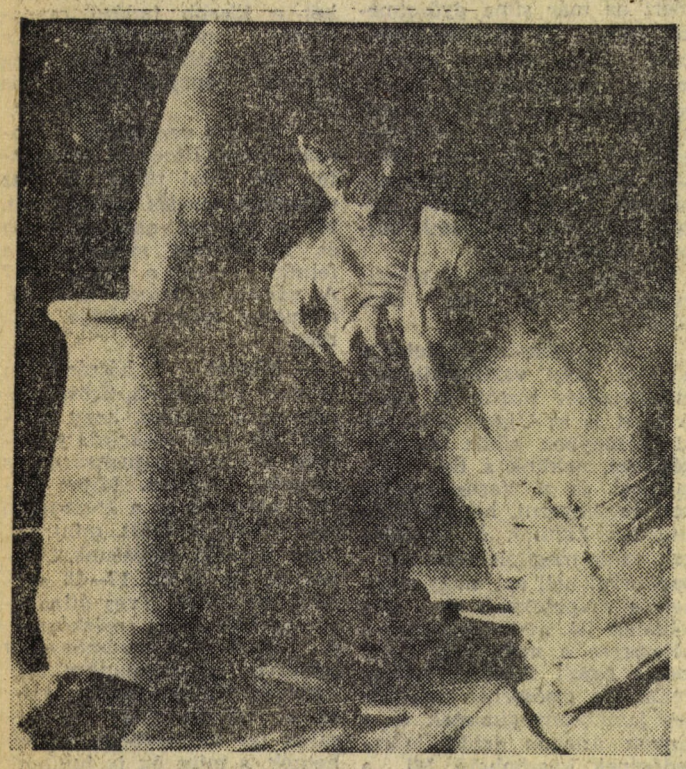

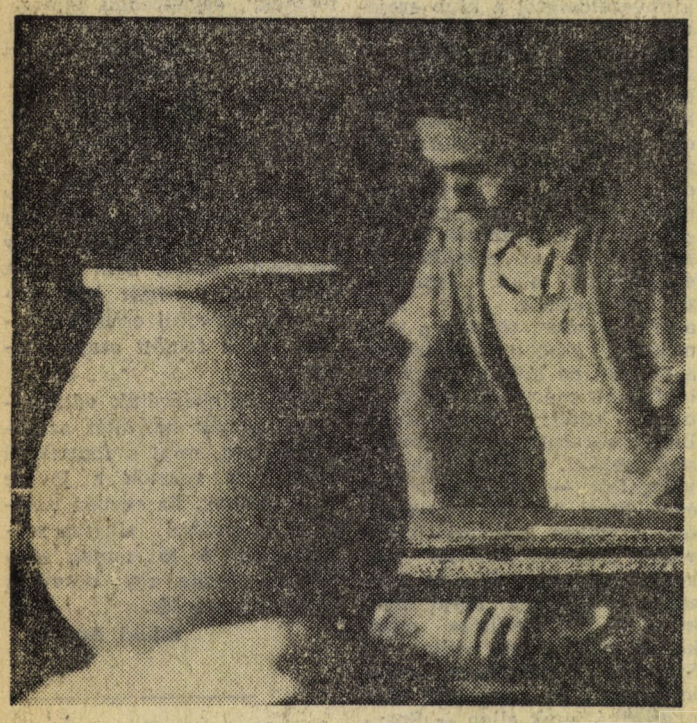

BAJUSZ KÁROLY FELVÉTELEI

ДРИВЕТ ИЗ СОВЕТСКОГО СОЮЗА

Nem tudom miért, de bárhol vagyok rövidebb-hosszabb ideig, tanulok, nyaralok, mindig ahhoz az ösvényhez kötődöm legjobban, amelyet a legtöbbször taposok. Vezethez az a táborból a tóhoz, a kisútról a nagyútra, kollégiumból az utcára. Már azt is tudom, hogy innen a krasznodári egy hónapból azt a kitaposott földutat fogom megőrizni, az egyetem épülete és az üzletek között, amit a távolságot lerövidíteni akaró diákok és nem diákok tapostak. Ahogy nap mint nap kettőkor szélnek eresztenek bennünket, és elindulok bevásárolni, és ezen az úton oda- és vissza mindig haza gondolok, meg az itt történt események járnak az eszemben. Sokáig azon tépelődtem, hogy hogyan írjam le ennek a városnak a hangulatát az otthoniak számára. Hogyan beszéljek azokról a szűk utcákról, amelyeken a villamos, és a busz furakszik előre, a jellegzetes ódon, viseltes külsejű téglaházakról, az időtlen kerítésekről?! Hogyan írjam le a piacot, kelet ies hangulatát a fürkésző szemű kofákat, a megszámlálhatatlan virágmagfajtát, a különböző furcsa bogyókat, rágcsálnivalókat, a köténven fényesített aprócska almahalmokat, a levegőben keringő nehéz virág, pirogszagok keverékét?! Ezt írásban nem lehet visszaadni. A színeket, szagokat így nem lehet megeleveníteni. Ezért inkább csak röviden annyit, hogy vendégül látó városunk, Krasznodar, a Kaukázustól északra fekvő, 530 000 lakosú, nagy kiterjedésű, jelentős iparral rendelkező város. Számottevő a felsőfokú intézményhálózata, 4 színház, több mozi található benne. A régi, hangulatos centrum mellett felépült már az új negyed is, egyetemünk is pl. teljesen friss, modern épületét mindössze négy évvel ezelőtt emelték. Mi is itt élünk, az új városrészben.

Először a tanulásról. Szigorú „rezsim dnyá" szerint élünk, erős kézzel fognak bennünket (nem mintha tiltakoznánk!) Ezt azzal magyarázzák, hogy az előttünk itt járó szegediek azt hitték, hogy nyaralni jöttek ide, ezért minden tanulást mellőztek, nálunk pedig nem akarnak okot adni az ilyen félreértésekre. Reggel fél 9-től du. fél 2-ig folynak az órák, a miénkhez hasonló rendszer szerint! A különbség annyi, hogy a másfél órás foglalkozás közepén van egy 5 perces szünet. Valószínű, nálunk ezt nem lehetne bevezetni, de itt, a tanárok és a diákok is szigorúan tartják magukat a pontossághoz. Vasárnap és hétfő szünnap. A következő óráink vannak, nyelvtan, fonetika, szövegolvasás, beszédgyakorlat. Észrevehetően már az eltöltött egy hét után is folyamatosabban pereg a nyelvünk. A tanulás hatékonyságát azzal is emelni próbálták, hogy 4x5 fős csoportokba osztottak be bennünket, így hamar fordul a kör, egy emberre nagyon gyorsan rákerül a sor. Jócskán kapunk házi feladatot is. A délután nagy része elmegy a másnapi felkészülésre. Már eddig is komoly eredményekkel büszkélkedhetünk, sok újságcikket olvastunk, megismerkedtünk Gorkij legszebb elbeszéléseivel és megtanultuk kívülről a „Várj reám" c. Szimonov-verset.

Mit csinálunk órák után? Először is keresünk valami harapnivalót. Sokan az ebédlőben keresték az első napokban, de utána fokozatosan leszoktatták magukat róla. A fiúk vagy elmennek valamilyen ebédlőbe, vagy mint a lányok, kotyvasztanak maguknak valami krumpli- vagy tojásételt, esetleg — a gazdagabbak — még konzervtartalékaikból élnek. Mindennek az az oka egyrészt, hogy kicsi volt az adag, másrészt több kudarcot kellett már elszenvednünk, amikor ínyenc falatokat remélve választottunk, harmadszor minden kopejkához görcsösen ragaszkodtunk, s ilyenkor mindenki kisebb merészséggel próbálja ki az ismeretlent, a bizonytalant. Azért panaszkodni a világért sem akarunk! Van néhány kipróbált, bevált sütemény, a tej finom és olcsó, a sajt ízletes, a fagylalt ellenállhatatlan.

Hol lakunk? Az egyetem egyik kollégiumában. Vendéglátóink még arra is gondoltak, hogy 2 magyar és 2 szovjet lakót osszanak be egy szobába, így alkalmunk van az állandó beszélgetésre, nem szólva arról, hogy szobatársaink óriási segítséget jelentenek a tanulásban, a házi feladatok ellenőrzésében. Az esti beszélgetések folyamán felszínre kerülnek az érdekességek, az eltérések a két ország között. Mosolyra fakasztottuk őket, amikor elmondtuk, hogy otthon a mi egyetemünkön nagy, mintegy háromszoros a túljelentkezés. A kubányi egyetemen tizenkétszeres! Itt az egyetem befejezése után központilag szervezett, meghatározott helyekre kerülnek a végzős hallgatók. Ezzel is biztosítani akarják a szakemberek egyenletes elosztását országszerte. Természetesen mindez az egyéni kívánságok figyelembevételével történik.

Szórakozás, kirándulás: Általában kevesebbet járnak színházba, moziba, szórakozni, mint mi. Szívesebben vesznek részt inkább a maguk rendezte klubesteken, műsoros, táncos találkozókon. A helyi műszaki főiskolán 16 magyar fiú és lány tanul. Mindjárt megkerestek bennünket, és megkezdtük az április 4-i közös program megszervezését.

Az eddig eltöltött egy hét alatt háromszor voltunk moziban, s egyszer mentünk volna színházba, ha nem maradt volna el az előadás. A moziban kinokat okozott a szinkron megértése. (A „Waterloo" c. angol filmet láttuk) ugyanis itt egy férfi egyszerűen ráolvassa az eredeti szövegre a fordítást, amiből végül is egy érthetetlen hangzavar keletkezik. Mindjárt el is határoztuk, hogy ezután csak eredeti szovjet filmet fogunk megnézni.

A hátralevő időben szeretnénk főleg utazásra költeni kopejkáinkat. Az egyetem jóvoltából egy-egy hétvégén megnézzük Volgográdot, Novorosszijszkot, a magunk erejéből pedig felkeressük Tagan Rogot (Csehov szülőházát) és Jerevánt, ahol három napot tervezünk eltölteni.

Még eléggé az elején vagyunk, a legnagyobb élmények csak ezután várhatók. Éppen ezért ezt csak bevezetőnek szántam, hogy utána már otthon mesélhessem el, mi minden történt velünk egy hónap alatt a Szovjetunióban.

Demcsák Ágnes

HUMOR

Válasz egy üzleti levélre

Tisztelt Uram!

Nagy érdeklődéssel olvastam lapunk előző számában megjelent éleselméjű fejtegetését a Mexikóban létesítendő macskafarmjáról. Mivel nyílt levele egyben üzleti ajánlatként szolgált, valamint a szörme világpiaci ára emelkedő tendenciát mutat, bátorkodom magam az Ön üzlettársának ajánlani. Ebben a minőségemben engedje meg, hogy néhány, az Ön egyébként kitűnő mechanizmusát tökéletesítő javaslatot tegyek.

Az Ön számításai szerint a farm működtetéséhez 633 ember szükséges. Véleményem szerint ez a szám csökkenthető, ha a patkányirtást görényekkel oldjuk meg. Avatott körökben ugyanis tudott dolog, hogy a görény megfelelő idomítás után kiválóan alkalmas a patkányok pusztítására. Ebből az egyetlen tényből esetünkben legalább három kedvező következtetés vonható le.

1. Az idomított görények bevetésével az élő munka kiküszöbölésén keresztül jelentős munkabér- megtakarítás érhető el.

2. A patkányok a macskáknál négyszer gyorsabban szaporodnak. Mivel a macskák befogadó képessége korlátozott, a két haladvány növekedési ütemkülönbsége jelentős patkányhulladék fölhalmozódásához vezetne. A görények alkalmazása megszünteti ez irányú gondjainkat, s egyúttal táplálásuk is biztosított.

3. Az idomított görény rendkívül értékes állat, és kereslete állandóan növekszik. Nem kétséges, hogy piacra bocsátásuk kifizetődő.

Az általam javasolt módszer egyetlen jelentősebb költségtényezővel — az idomítás költségeivel bír. Azonban ez is kompenzálható.

Aki látott már görényidomítást, tudja, hogy milyen látványos, izgalmas dolog különösen abban a periódusban, mikor a görény az első élő patkányon mutathatja be, amit tanult. Az ilyen kezdő görénnyel csaknem egyenlő eséllyel veszik fel a harcot a patkányok. Küzdelmük így éles és látványos. Ha az idomítást nyilvánossá tesszük, minden reményünk megvan arra, hogy nagy közönséget fog vonzani, és a féldolláros belépőkből külön kiadásaink jelentős része is megtérül.

Elképzeléseimet természetesen itt csak vázlatosan közöltem, remélem mihamarabb lehetőség nyílik, hogy az üzlet beindításáról Önnel személyesen is tárgyaljak. Várom értesítését.

Kiváló tisztelettel:

Nelson Rockefeller
USA

Ui.: Tőke van!

Dlupolszky László karikatúrája

Szamosi Zsuzsa rajzai

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

Felelős szerkesztő: Farkasinszky Tiborné

Budapest IX., Dimitrov tér 8. Telefon: 257-207

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat

Felelős kiadó: Csollány Ferenc igazgató

Készült a Szikra Lapnyomdában